TÖB-DER

GERİCİ VE FAŞİST GÜÇLERİN

Öğretmenlere Saldırıları Sürüyor!...

DERİNKUYU'DA

TÖB — DER Derinkuyu Şubemiz üyelerinden ve Kaymaklı Kasabası Ortaokulu öğretmenlerinden Berrin Caner'in evi geceleri kendilerine «komando» adı verilen kişiler tarafından saldırıya uğramaktadır. Gene aynı okul öğretmenlerinden Kemal Erdoğan gerici güçlerin kışkırttığı kişiler tarafından bir tertip sonucu kıyasıya dövülmüştür. Kaymaklı Kasabası Belediye Başkanı AP'li Bekir Mermerci, 18.3.1974 günü belediye hopörlöründen halka hitaben bir konuşma yaparak Kemal Erdoğan'a hakaret etmiş, dövülmesini haklı göstermiş ve Kemal Erdoğan'ın adını da vererek:

«İçimizde komünistler var, vallahi de var, billahi de var».

Ayrıca Kaymaklı Kasabası Ortaokulu Müdürü ve ortaokul öğretmenlerinden Oğuz Tugay'da «komando»

(Devamı say. 19 da)

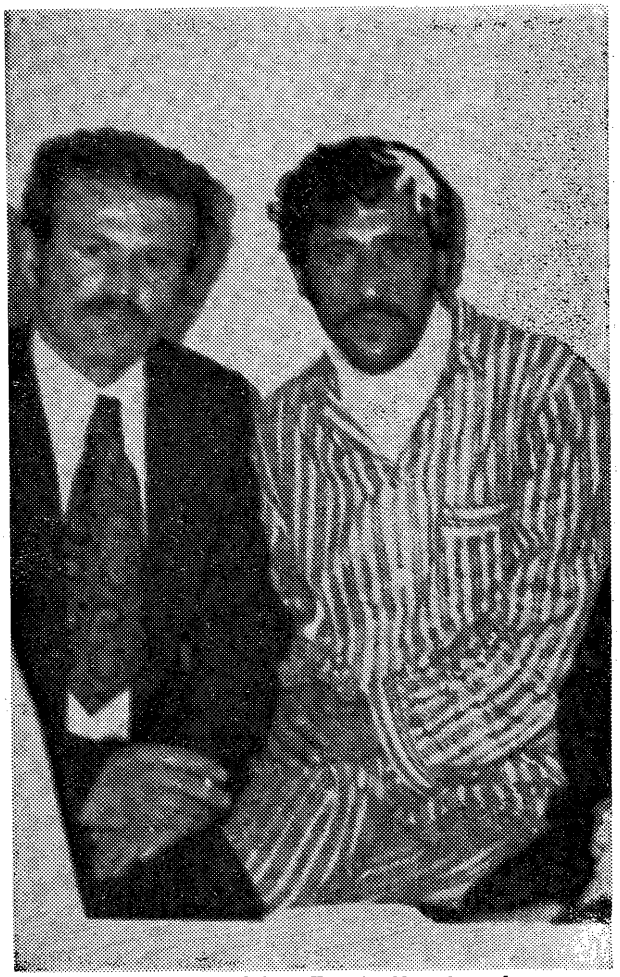

Dövülen Abdullah Zengin Hastahanede

başyazı

Faşizmin Maskesini Düşürebiliriz

İç sahifelerimizde de görebileceğiniz gibi, Nisan ayının ilk 20 gününde 30'u aşkın saldırı olayı ile karşılaştık. Bu sayı sadece bize gelen duyurulardır. Bizim dışımızda üyemiz olmayan ve bize duyurulmayan daha bir yığın olayların ceryan etmiş bulunduğuna inanabilirsiniz.

Resmî makamlar bu olayları kamu oyuna «iki taraflı saldırılar» şeklinde yansıtmaktadır. Yanlıştır bu tutum. Geçmiş iktidarların maksatlı beyanları, bilerek ya da bilmeyerek, du dönemde de sürdürülmektedir. İktidar yetkilileri ya yanlış haber alıyor, ya da geçmiştekine benzemezse bile, başka bir maksatları var. Ama, yanlış haber almaları ihtimali bize yakın gelmekte. Üzüntü ile belirtelim: «Düzen değişikliği» çabalariyle iktidar olan siyasal ekip, bozuk olduğuna inandığı eski düzeni, kendisine aktarılan bozuk kadrolariyle olduğu gibi ayakta tutmaktadır. Temennimiz, siyasal iktidarın bir an önce devlete ve sorumluluklarına sahip çıkması olacaktır.

(Devamı say. 22. de)

ŞUBELERİMİZDEN HABERLER

ACIPAYAM ŞUBEMİZİN TEMSİLLERİ

TÖB — DER Acıpayam Şubemiz, nisan ayı içinde iki ayrı tiyatro topluluğuna iki oyun temsil ettirmiştir. Şubemizin temsillerini öğretmenler ve halk ilgi ile izlemişlerdir. Şubemiz temsillerden elde edilen gelirlerle şubenin zorunlu ihtiyaçlarını karşılamıştır.

DİYARBAKIR ŞUBEMİZ ÇALIŞMA KOLLARI KURDU

TÖB — DER Diyarbakır Şubemiz, etkinliklerini daha iyi yürütebilmek amacıyla Kitaplık, Kültür - Sanat, Halkla İlişkinler ve Eğitim Çalışmaları Tiyatro, Muzik kolları kurmuştur. Ayrıca şubemizde 5.5.1974 günü saat 14.00 de çeşitli sorunları görüşmek üzere bir de söyleşi toplantısı düzenlenmiştir.

BOLU ŞUBEMİZİN ÇALIŞMALARI

TÖB — DER Bolu Şubemiz, 13.4.1974 günü bir söyleşi toplantısı düzenlemiştir. Toplantıda özellikle şu konular üzerinde durulmuştur:

Bolu'da öğretmen ve örgütlenme sorunu.
Öğretmen Okullarında çıkan olaylar.
İlkokul öğretmenlerinin çeşitli sorunları.
Bolu'da ileride bir bölge toplantısı yapılması.

Bolu Şubemiz 17 Nisan günü akşam emekliye ayrılan üyelerimiz için de bir gece düzenlemiştir. Geceye büyük bir öğretmen kitlesi katılmıştır. Yapılan konuşmalardan sonra Bulu Ticaret Lisesi Folklar Ekibi halk oyunları sunmuştur. Daha sonra da emekliye ayrılanlara armağanlar verilmiştir.

TÖB — DER KIRIKKALE ŞUBEMİZİN ÖRNEK ÇALIŞMALARI

Kurulduğu günden bu yana, çıkartılan tüm engellere ve yapılan baskılara rağmen tam bir birleşme - dayanışma içinde örnek çalışmalar yapan TÖB — DER Kırıkkale Şubemiz, tüzügümüzün öngördüğü çalışma kollarını da kurarak köylere geziler düzenlemekte, buralarda çalışan meslektaşlarımızla görüşmekte ve onların da örgütümüz çatısı altında toplanmalarını sağlamaktadır. Her hafta belli eğitim ve yurt sorunlarında konuşmalar düzenliyen şubemizin bu çalışmaları halk tarafından da ilgi ile izlenmektedir.

TÖB — DER Kırkkale şubemiz son olarak «Duvarların Ötesi» adlı oyun da tüm rolleri öğretmenler paylaşmıştır. Yakında temsiline başlanacak olan oyun üyelerimize ve halka gösterilecektir.

TÖB — DER PAZARCIK ŞUBEMİZ KÖYLERİ DOLAŞIYOR

TÖB — DER Pazarcık Şubemiz yönetim kurulu aldığı bir kararla üye sayısını artırmak ve üyelerin sorunlarını yerinde saptamak amacıyla Pazarcık'ın tüm köylerini dolaşmaya karar vermiştir. Ekipler halinde köylere gidilerek yapılan çalışmalar sonunda bir ay içinde şubenin üye birini dolaşan şubemiz, tüm köyleri tarayacak ve üye sayısını daha da artıracaktır. Şubemiz bu köy gezileri sırasında bir yandan örgütleme çalışmalarını sürdürürken, bir yandan da köylerde çalışan meslektaşlarımızın sorunlarını saptamıştır. Bunlardan biri «iş riski zamanın keyfi olarak verildiğinin saptanmasıdır. Şubemizin bu konuda yaptığı başvurmalar sonunda yapılan haksızlıklar giderilmiştir.»

TÖB - DER İZMİR ŞUBEMİZİN KAMPI

TÖB - DER İzmir Şubemiz, geçen yıllarda olduğu gibi bu yıl da üyelerimiz ve yakınları için Çeşmealtı'nda bir dinlenme kampı açmıştır. Kampa katılma koşulları ve kamp hakkındaki bilgi özetle şöyledir:

1. Kamp devre ücreti 400 TL. dır.
2. Kamp devreleri:
   I. Devre: 3 Temmuz 18 Temmuz
   II. Devre: 19 Temmuz 17 Ağustos
   III. Devre: 3 Ağustos 17 Ağustos
3. Kampın günlük ücreti, (yemek, yatak ücreti) 27 TL. dır.
4. Devre ücreti kişi başına 400 TL. dır.
5. Kamp ücretinin 100 TL. sı depozit olarak Kemeraltı İş Bankası Tas. F. 111 nolu hesaba yatırılmalı ve şubeden istenilecek «kampa katılma dilekçesi» doldurularak şubenin adresine gönderilmelidir.
6. Kamp ücretinin kalan 300 TL. sı Kampa geldikleri gün yukarıda belirtilen hesaba yatırılıp alınacak dekont kamp yöneticisine verilecektir.
7. Çocuklar için ayrı çadır, yatak ve yemek istenmezse ücret alınmaz.
8. Kamp yerine İzmir Konak Meydanından her on dakikada bir araba kalkar.
9. Kamp yerinde sinema ve televizyon vardır.
10. Kampa katılmak istiyen üyelerimiz daha geniş bilgi için «TÖB - DER İzmir Şubesi Kestelli Caddesi No: 163 İZMİR» adresine başvurmalıdır.

Saygılarımızla duyurulur.

TÖB - DER İZMİR ŞUBESİ YÖNETİM KURULU

BÖLGE TOPANTILARIMIZ SÜRÜYOR

Örgütlenme ve eğitim çalışmalarımızı daha da hızlandırmak amacıyla, iki aya yakın zamandır yurdun çeşitli bölgelerinde yapılmakta olan Bölge Toplantılarımız başarıyla sürdürülmektedir. Yapılan bölge toplantılarımız Genel Merkez yöneticilerimiz, Bölge Temsilcilerimiz ve Danışma Kurulu üyelerimizle büyük bir öğretmen ve halk kitlesi katılmaktadır. Bölge toplantılarında sunulan bidirilerle ve yapılan konuşmalarla çeşitli eğitim - öğretim ve öğretmen sorunları dile getirilmekte, bunların çözüm yolları gösterilmekte, örgütlenmenin daha da geliştirilip güçlendirilmesi üzerinde durulmaktadır. Bölge toplantıları bir yandan şubelerimizin Genel Merkez çalışmalarından haberdar olmasını bir yandan da Genel Merkezin üyelerimizin ve şubelerimizin somut sorunlarını öğrenmesini sağlamaktadır.

Son olarak yapılan bölge toplantılarının yapıldıkları yerler ve tarihlerle bu toplantılara katılan genel merkez temsilcilerinin adları şöyledir.

1. **GİRESUN** : 21.4.1974 (Şaban Sezen, Hamdi Konur)
2. **ERZURUM** : 21.4.1974 (Ali Bozkurt, Binali Seferoğlu)
3. **KARS** : 22.4.1974 (Ali Bozkurt, Binali Seferoğlu)
4. **RİZE** : 22.4.1974 (Şaban Sezen, Hamdi Konur)
5. **ERZİNCAN** : 23.4.1974 (Ali Bozkurt, Binali Seferoğlu)
6. **ARTVİN** : 23.4.1974 (Şaban Sezen, Hamdi Konur)
7. **ÇAYCUMA** : 24.4.1974 (Musa uysal, Nurettin Yıldıran)
8. **EDİRNE** : 28.4.1974 (Ali Bozkurt, Mehmet Kopan)
9. **KIRŞEHİR** : 28.4.1974 (Şaban Sezer,)

Bu bölge toplantılarının dışında Yönetim Kurulu üyelerimizden Ömer Aydın Kürtün, Musa Uysal da Kurşunlu ve Kuyucak Şubelerimizin genel kurullarında hazırbulunmuşlardır.

KANDIRA ŞUBEMİZİN ÖRNEK DAVRANIŞI

TÖB — DER Kandıra Şubemiz, geçenlerde bir piyesin temsilinden elde ettiği 2.500 TL. sının beş yüz lirasını şube kitaplığına, bin lirasını Kandıra İlkokulları kitaplıklarına vermiş ve bin lirasını da Genel Merkeze bağış olarak göndermiştir.

VİRANEŞEHİR VE BESNİ'DE «KARA DÜZEN» OYNATILMADI

TÖB — DER Viranşehir Şubemiz adına Ankara Birlik Tiyatrosu'nun temsil etmek istediği «Kara Düzen» adlı oyuna Viraneşehir Kaymakamlığı ve Emniyet Amirliği'nce engel olunmuştur. Kaymakam şubemiz yöneticilerini bu oyun oynatırlarsa şubeyi kapatmakla tehdit etmiştir.

Viranşehir'de olduğu gibi Besni'de de «Kara Düzen» adlı oyunun temsiline kaymakam tarafından engel olunmuştur. Bunun üzerine şubemiz yöneticileri Adıyaman Valiliğine başvurmuşlardır, fakat vali de oyunun Besni'de oynatılmasına karşı koymuştur. Daha sonra adı geçen oyun Gölbaşı İlçesinde oynatılmıştır. Oyunu görmek için ikiyüzden fazla yurttaş Besni'den arabalarla Gölbaşına gelmiştir.

«KOMPRADOR» OYUNU SAKINCALI GÖRÜLDÜ

TÖB — DER Bulancak Şubemiz adına 24.4.1974 günü Giresun Kültür Salonu'nda oynatılması kararlaştırılan Macit Cevat'ın yazdığı «Komprador Oyunu» na «sakıncalı» görüldüğü için Giresun Valiliğince engel olunmuştur. Valilik tarafından oyunu incelemek üzere kurulan bir komisyon oyunu sakıncalı görmüştür.

YARDIMLAŞMA - DAYANIŞMA

Yönetim Kurulumuz son iki aydır Hukuk ve Sosyal Yardım Yönetmeliklerimize göre aşağıdaki adları yazılı üyelerimiz için yardım kararı almıştır.

HUKUK YARDIMLARIMIZ

Yönetim Kurulumu son iki aydır çeşitli mahkemelerdeki davalarının izlenmesi için aşağıda şube ve adları yazılı üyelerimize hukuk yardımı yapılmasına karar verilmiştir.

TÖB — DER Diyarbakır Şubemiz üyesi İsa Geçit.

TÖB — DER Hacıbektaş Şubemiz üyesi Sabiha Ateş.

TÖB — DER Hacıbektaş Şubemiz üyesi Erol Ünlüyurt

TÖB — DER Ankara Şubemiz üyesi Özdemir Şarman.

TÖB — DER Mustafakemalpaşa Şubemiz üyesi Rifkı Filili

TÖB — DER Dinar Şubemiz üyesi Mehmet Çelik.

TÖB — DER Konya Şubemiz üyesi Ahmet Dışöz.

TÖB — DER Tarsus Şubemiz Üyesi Niyazi Veren.

TÖB — DER Antalya Şubemiz Üyesi Ayten K. Pire.

TÖB — DER Çorum Şubemiz üyesi İlhan Çatal.

TÖB — DER Yozgat Şubemiz üyesi Mustafa Altıok.

TÖB — DER Isparta Şubemiz üyesi Ali Rıza Ogan.

SOSYAL YARDIMLARIMIZ

TÖB — DER Şereflikoçhisar Şubemiz üyesi Muzaffer Tekin'e bin lira karşılıksız sosyal yardım.

TÖB — DER Pazarcık Şubemiz üyesi Salim Ocak'a bin lira karşılıksız sosyal yardım.

TÖB — DER Sincanlı Şubemiz üyesi M. ALli Gökyer'in ailesine binbeşyüz lira ölüm yardımı.

TÖB — DER Bartın Şubemiz üyesi Erdoğan Canlı'nın ailesine binbeşyüz lira ölüm yardımı.

TÖB —DER Meriç Şubemiz üyesi Asuman Güngör'ün ailesine binbeşyüz lira ölüm yardımı.

KONGRELERİNİ YAPAN ŞUBELERİMİZ

YUSUFELİ : Başkan Haydar Bibinoğlu, Sekreter Ömer Ünsal, Sayman Kemal Börek, Üye Sait Yıldız, Üye Hüsnü Ünlü.

SİİRT : Başkan Bektaş Petek, Sekreter Abdülkadir Dedeoğlu, Sayman Bahattin Şendur, Üye Rıdvan Özel, Üye M. Oğuz Yentür.

ŞEBİNKARAHİSAR : Başkan Namık Tekinli, Sekreter İsmet Şenyuva, Sayman Ali Aydın, Üye Hakan Taşkıran, Üye Cemil Durukan.

KONYA : Başkan Bahattin Acar, Sekreter Sıtkı Şaplak, Sayman Bahri Akbulut, Üye Faruk Sur, Üye Mehmet Ay.

BİSMİL : Başkan Selahattin Ortaboy, Sekreter A. Turhan Özgür, Sayman Hamza Karataş, Üye Orhan Ayhan, Üye Şehmuz Gümüşçü.

KARASU : Başkan Sait Gök, Sekreter Nihat Çelik, Sayman Şaban Erey, Üye E. Muhlis Çakmakçı, Üye Cevat Usta.

VARTO : Başkan Kazım Baba, Sekreter Hasan Sarı, Sayman Erdal Şenel, Üye Hasan Göçen Üye Nizamettin Çalık.

VAN : Başkan Yılmaz Tuncer, Sekreter Vehbi Balıktay, Sayman Necmettin Akçay, Üye İsmail Gençoğlu, Üye Erol Mersin.

TUNCELİ : Başkan Haydar Kaymaz, Sekreter Ali Küçükoba, Sayman A. Baki Taşdemir, Üye Hüseyin Keser, Üye Haydar İmsak.

DERELİ : Başkan Ali Türk, Sekreter Muammer Civelek, Sayman A. Tuncer Almalı, Üye Mikail Yılmaz, Üye Hamza Apaydın.

KOZAN : Başkan İsmail H. öztorun, Sekreter Hüsnü Özdoğan, Sayman M. Ümit Kutlu, Üye Ş. Erdenen Çoşkun, Üye Mustafa Ocak.

TURHAL : **Başkan İbrahim Çerçi, Sekreter Hüsnü Acar, Sayman Cevat Gezgin, Üye Hüseyin Yalvaç, Üye Hüdaverdi İşçan.**

ŞİLE : **Başkan Yusuf İlhan, Sekreter Kadir Aydın, Sayman Mustafa Kocabıyık, Üye Metin Özbey, Üye Arif Ocakçıoğlu.**

ARHAVİ : **Başkan Mesut Hatinoğlu, Sekreter Ekrem Şeşen, Sayman Osman Topla, Üye O. Çağatay Yılmaz, Üye Güzide Önsü.**

ÇERMİK : **Başkan Bekir Özcan, Sekreter Çoşkun Özer, Sayman Sabahattin Günay, Üye Zülküf Pamukçu, Üye Cemil Aslanparçası.**

LALAPAŞA : **Başkan Aziz Meriç, Sekreter Şeref Balkan, Sayman Nusret Avcı, Üye Ahmet Solak, Üye Mehmet Koç.**

KOZAKLI : **Başkan Adem Yüksekli, Sekreter Yaşar Yıldırım, Sayman Nuri aylar, Üye Rüstem Şen, Üye Kemal Durucan.**

AKYAZI : Başkan **Mehmet Akın, Sekreter Nafiz Duman, Sayman Sabri Şentürk, Üye Rahmi Dede, Üye Cihat Demir.**

ANTALYA : **Başkan Osman Aydın, Sekreter Suzan Battal, Sayman Mehmet Görmez, Üye Ömer A. Yümsel, Üye Mustafa Gençkurt.**

MUŞ : **Başkan Aydın Ümit, Sekreter Mahmut İlçi, Sayman Gıyasettin İhtiyar, Üye Fırat Koçyiğit, Üye Sıddık Eker.**

BANDIRMA : **Başkan Kanber Ayaz, Sekreter Mustafa Küçükler, Sayman Erdinç Özarslan, Üye Mehmet Türkkan, Üye Necati Deniz.**

KIRIKKALE : **Başkan Beyti Ozan, Sekreter Halil Ekinci, Sayman Nuri Keser, Üye İbrahim Güngör, Üye Metin Genç.**

ÇANAKKALE : **Başkan Mehmet Karaduman, Sekreter Bekir Kulak, Sayman Hamdi Şahin, Üye Meral Çeviker, Üye Haydar Ceyhan.**

ISPARTA : **Başkan Avni Maviş, Sekreter Bahattin Güneş, Sayman Ömer Ünal, Üye Emin Yiğit, Üye Yalçın Çakır.**

ELMALI : **Başkan İbrahim Altaca, Sekreter Semiha Atalay, Sayman Faik Atalay, Üye Mustafa Akça, Üye Bayram Ali Ertuğrul.**

ARPAÇAY : **Başkan Naci Serdaroğlu, Sekreter İhsan Durmuş, Sayman Mehmet Ali Taşdemir, Üye Ahmet Topla, Üye Bahattin Taşdemir.**

KORKUTELİ : **Başkan Ahmet Toros, Sekreter Sırrı Polat, Sayman Ömer Orhan, Üye Zarif Sevinç, Üye İsa Şahin.**

YALOVA : **Başkan Haydar Yılmaz, Sekreter Remzi Aksan, Sayman Kemal Güler, Üye Numan Dönmez, Üye Mirzan Koçal.**

KULP : **Haşkan Halil Öztopalan, Sekreter Burhan Buluttekin, Sayman Halis Ekinci, Üye Yusuf Güler, Üye Salih Yıldırım**

AYBASTI : **Başkan A. Avni Gükalioğlu, Sekreter Kemal Küpçük, Sayman Mustafa Şengel, Üye İlhan Yeşilyurt, Üye Sait Özdemir.**

SİVEREK : **Başkan Mahmut Abbasoğlu, Sekreter Haldal Oltu, Sayman Mustafa Çoşkun, Üye Esat Çevik, Üye Ömer Ekdemir.**

ÇINAR : **Başkan Akif Yalçın, Sekreter Şaban Tuıhan, Sayman Necip Günaydın, Üye Fikret Saraçoğlu, Üye Rıfat Bahçeci.**

KULP : **Başkan Halil Öztoplan, Sekreter Burhan Buluttekin, Sayman Halis Ekinci, Üye Salih Yıldırım, Üye Yusuf Güler.**

KARAKOÇAN : **Başkan Haydar Karakaş, Sekreter Fatma İspir, Sayman Necmettin Geyik, Üye Şükrü Gedik, Üye Aziz Erbay.**

ARAKLI : **Başkan Emin Özterzi, Sekreter Selahattin Bayçelebi, Sayman O. Nuri Torlak, Üye Engin Ali oğlu, Üye Hasan Çebi.**

SİNOP : **Başkan Rahmi Önkiber, Sekreter M. Emin Büyükkurt, Sayman Sami Eğilmez, Üye Emin Deveci, Üye Hasan Yiğit.**

YENİ KURULAN ŞUBELERİMİZ

ÇAMARDI : Başkan İsmail Yılmaz, Sekreter Mustafa Eroğlu, Sayman Niyazi Ergin, Üye Nevzet yüceil, Üye Gafur Tuncer.

IĞDIR : Başkan Kamil Taşkın, Sekreter Yahya Türkeli, Sayman Eyüp Artıkışık, Üye Hasan Ocak, Üye Mustafa Telli.

İMRANLI : Başkan Kaplan Çoşkun, Sekreter Hüseyin Sunal, Sayman Kâzım Uçar, Üye Cemal Ertemer, Üye Cafer Akyüz.

ÇATAK : Başkan Şükran Çetin, Sekreter Seval Onur, Sayman İsmail Özdündar, Şükrü Koyuncu, Üye Refik Çetin.

İVRİNDİ : Başkan İsmail Nayır, Sekreter İsmail Kurt Sayman Pervin Demirci, Üye Serpil Şener, Üye Ali Demirçi.

HADİM : Başkan Mustafa Saray, Sekreter Muharrem Kabayel, Sayman Emin Akçil, Üye Orhan Demiröz, Üye Hüseyin Yıldız.

ANDIRIN : Başkan İbrahim Borazan, Sekreter Öcal Dereli, Sayman Hasan Başdoğan, Üye Oğuz Berker, Üye Remzi Başdoğan.

ÇERKEŞ : Başkan Yaşar Ulupınar, Sekreter Mahmut Oral, Sayman Mustafa Özay, Üye H. Avni Sanatkar, Üye Fehmi Kılıçoğlu.

KULU : Başkan Burhan Aydoğan, Sekrete Dağıstan Polat, Sayman Müslim Kılıç, Üye Mithat Kılıç Üye Osman Kılıç.

VAKFIKEBIR : Başkan Temel Kerimoğlu, Sekreter Necati Çelik, Sayman Mehmet Kamiloğlu, Üye Hasan Basri Aksoy, Üye Berrin Atalay.

KARACABEY : Başkan Fehmi Tosun, Sekreter İ. Hakkı Özsarı, Sayman Necdet Apallıoğlu Üye Niyazi Uslu, Üye Bahri Korça.

HEKİMHAN : Başkan Ali Seydi Deniz, sekreter Seydullah İnan, Sayman Bayram Kocaoğlu, Üye Hüseyin Çelebi, Üye Ali Karaoğlu.

İNCESU : Başkan Yaşar Akbıyık, Sekreter Mustafa Kalem, Sayman Mehmet Karavelioğlu, Üye Hüseyin Çavdar, Üye Mevlüt Demirçelik.

İKİZDERE : Başkan İ. Hakkı Pülten, Sekreter Kasım Muti, Sayman Kemal Baysal, Üye İmdat Tüfekçi, Üye Temel Yılmaz.

ÇAYKARA : Başkan Muzaffer Erol, Sekreter Celal Haznedaroğlu, Sayman Hüseyin Çivi, Üye Fevzi Yılmaz,

YEŞİLHİSAR : Başkan Nail Soyaltın, Sekreter Sadettin Korkmaz, Sayman Yalçın Yetkin,, Üye Ali Memiş, Üye Mustafa Koç.

CİZRE : Başkan Zakir Kızılgül, Sekreter Beşir Ant, Sayman Mehmet Gören, Üye Şakir Eldeş, Üye Tahir Geçit.

MAHMUDİYE : Başkan O. Musa Çelik, Sekreter Orhan Öner, Sayman Hüseyin Ören, Üye Cemal Konak, Üye Yusuf Meşin.

SAPANCA : Başkan Dursun Ali Özkılıç, Sekreter İlhan Suphi Emre, Sayman Salih Savaş, Üye Ahmet Meşe, Üye Mehmet Yılmaz.

TİREBOLU : Başkan Necmettin Öner, Sekreter Nejat Kılıçaslan, Sayman Şenay Ersöz, Üye Mustafa Tüteş, Üye Hayri Önal.

HANİ : Başkan Salih Altmışkara, Sekreter Akif Toprak, Sayman Hüseyin Aksu, Üye Ömer Ünal, Üye A. Fikret Yasin.

LİCE : Başkan Hasan Gökdemir, Sekreter Nazif Saruhan, Sayman Mehmet Han Gelirakın, Üye Selahattin Yılmaz, Üye Ahmet Tekin.

ELEŞKİRT : Başkan Süleyman özel, Sekreter Fikret Aslan, Sayman Hulisi Gökçe, Üye Cengiz Kurşun, Üye Yaşar Atalay.

TÜRKELİ : Başkan Yaşar Şimşek, Sekreter Hamza Özer, Sayman Necati Çakır, Üye Recep Özbay, Üye Ahmet Şahin.

ESKİPAZAR : Başkan Halil Gürbüz, Sekreter Kâzım Akçaoğlu, Sayman Mehmet Kellecioğlu, Üye Şerafettin Işık, Mehmet Aslan.

MALAZGİRT : Başkan Mustafa Karakutal, Sekreter Orhan Polat, Sayman Hasan Tiryaki, Üye Enver Hacıbekiroğlu, Üye Cengiz Ilıca.

FİNİKE : Başkan Yıldırım Özsoy, Sekreter Talat Burç, Sayman Nazmi Demirtaş, Üye İ. Hakkı Şen, Üye Hasan Solmer .

PERTEK : Başkan Dursun Yıldız, Sekreter Hasan Erdoğan, Sayman Rıza Köse, Üye Hüseyin Haydaroğlu, Üye Süleyman Çelikel.

YAHYALI : Başkan Mehmet Küçüktepe, Sekreter Veysel Koçum, Sayman Rauf Başar, Üye Nafiz ungu, Üye İslah Köker.

BATMAN : Başkan İsmail Çağlar, Sekreter Ahmet Baldak, Sayman N. Kemal Polat, Üye Namık Dikici.

ÇEPNİ : Başkan Eflatun İmren, Sekreter Mete Çelik, Sayman H. Vasfı Esen, Üye Azmi Alkan, Üye İbrahim Karakuş.

MANYAS : Başkan Mehmet Dede, Sekreter İlhami Atik, Sayman Süleyman Ülker, Üye Hilmi Ülker, Üye S. Sırrı Alsancak.

HAVRAN : Başkan Nadir Ergüveçn, Sekreter Kaim Elban, Sayman M. Zeki Açık, Üye Yavuz Gürler, Üye Ahmet Seven.

İHSANİYE : Başkan İsmail Çınar, Sekreter Emin Tanülkü, Sayman İbrahim Aydemir, Üye Mehmet Arısoy, Üye Fethi Gürcan.

HORASAN : Başkan Musa Alpsoy, Sekreter A. Rıza Kantekin, Sayman Galip Çetin, Üye Emir Erdoğan, Üye Ziya Çiltaş.

ÖRGÜTLENMEYE ÇAĞRI

ÖĞRETMEN ARKADAŞ!..

Türkiye'nin en yaygın ve en güçlü kuruluşu olan TÜM ÖĞRETMENLER BİRLEŞME VE DAYANIŞMA DERNEĞİ'nin Doğanşehir şubesi yönetim kurulu olarak, yurdumuzdaki öğretmen sorunlarını ilçemiz bünyesinde yeniden tartışmak, güçlü bir örgüte ulaşabilmek çabasındayız.

Örgütlenme uygar yaşantının bir zorunluluğudur. Tek kahramanlar dönemi geçmiştir. Bunların yerini tarih sahnesinde kitleler almıştır. Kitleler ise örgütleriyle özdeşleşip yansımıştır. Her alanda egemen olan kitleler adına örgütlerdir. Yirminci yüzyıl bir anlamıyla da örgütler çağıdır. Çağdaş toplumlarda her meslek gurubu meslekî formasyonu arttırmak, üyeleri arasında dayanışmayı sağlama çabasındadırlar. Bu birlik, beraberlik toplumsal yapının zorlamasından ileri gelir. Bu genel doğrultuda ülkemiz öğretmenleri olarak bu örgütlenişin dışında kalamayız.

Örgütlenme bugün için gücümüzü duyurmanın tek yoludur. Özlük haklarımızı elde etmek, elde edilenleri korumak için, güçlü olmak zorundayız. Güçlü olmak, güçlü örgüte sahip olmakla eş anlamlıdır. Birtakım özlük haklar elde etmek veya ücretimizde artış sağlamak, daha elverişli görevlere gelmek için bazı çevrelere boyun bükmek ,yetkililere yalvarmak ya da hısım akrabalık ilişkilerini kullanmak, feodal toplumlardan kalma alışkanlıklardır.

Günümüzde hak isteme, kitle isteği halinde belirtmekte ve kitlenin bütününü kapsayan biçimde, örgütler eliyle istenmektedir. Gücümüzü örgütümüzde birleştirmek ve elde ettiğimiz haklarımızı korumak, yeni haklar elde etme uğraşısı içine girmek zorundayız.

Bunun dışında öğretmenin yöresel örgütler kurması, MİLLİYETÇİ - ÜLKÜCÜ vb. dilimlere ayrılması köksüzdür, zorlamadır... Maksatlıdır... Çünkü Türkiye'de yaşayan her öğretmenin sorunları aynıdır. Bu ortak sorunlar, bir bütün olarak hareket edildiğinde çözülebilir.

Yukarıdan beri saydığımız nedenlerden dolayı örgütlenmeye hız vermek zorundayız. Her üye arkadaş örgütlenmeyi geliştirmekle kendini yükümlü saymalıdır. Çalıştığımız okulda üye olmamış arkadaş varsa, onu TÖB - DER'in gereğine inandırıp üye olması için çaba harcamalıdır.

Anayasa değişikliği ile sendikal haklarımızın kaldırılmasından sonra kurulan, TÖB - DER'in halen ülkemizde 460 şubesi, (55.000) in üzerinde de üyesi vardır. Doğanşehir şubemizde ise, belli ve kısa bir süre içerisinde, 100'ün üzerinde öğretmen arkadaşımız üye olmuştur. Demokratik mücadelemizde sizleri de aramızda görmekle gücümüzün bir kat daha artacağına inanmaktayız.

TÖB - DER DOĞANŞEHİR ŞUBESİ
YÖNETİM KURULU

haberler

ÖNCE DÖVÜLDÜ ARDINDAN GÜVENLİK MAHKEMESİNE VERİLDİ

TÖB — DER Manavgat Şubemiz Sekreteri ve Hatıplar Köyü Öğretmeni Kemal Yılmaz, 22.3.1974 günü saat 19.00 sıralarında köydeki okul binasında köyden bazı kişilerle birlikte Kerim Korcan'ın «İdamlıklar» adlı piyesinin provasını yaparken eli silahlı ve sopalı yüze yakın kişinin saldırısına uğramıştır. Manavgat ağalarının adamları olan saldırganlar piyes provasının yapılmakta olduğu okul binasının ve okul lojmanının etrafını kuşatmışlar, pencerelerden tüfek ve tabaca namlularını göstererek «Kahrolsun komünistler, kahrolsun anarşistler» diye bağırmışlardır. Okulun sarılması üzerine aynı zamanda okulun müdürü de olan Kemal Yılmaz, sınıftan dışarı çıkmamış ve emniyet kuvvetlerinin gelmesini beklemiştir. Bu sırada içeri giren bazı kişiler tarafından öğretmen Kemal Yılmaz ve Mahmut Coşkun dövülmüşlerdir. Saldırganlar ayrıca oyunda görev alan kişileri de tartaklayıp dövmüşlerdir. Olay sırasında başından ağır şekilde yaralanan üyemize önce onbeş günlük rapor verilmişse de daha sonra yapılan baskılar sonunda rapor süresi yedi güne indirilmiştir.

Okulu basıp üyemizi ve bir vatandaşımızı yaralayan, oyuncuları döven saldırganlar hakkında hiçbir kovuşturma yapılmazken, Yılmaz hakkında hazırlanan dosya İzmir Güvenlik Mahkemesi'ne gönderilmiştir.

METİN REFAH DÖVÜLDÜ

TÖB — DER Reyhanlı Şubemiz üyelerinden ve Ortaokul Resim - İş Öğretmeni Metin Ferah, kendilerine «milliyetçi» adını veren faşist taslakları tarafından komaya sokulmuştur. Şubemiz üyelerine sürekli olarak sataşan saldırganlar özellikle «Çalım Ailesi» nin bireyleridir. Bu ailenin mensupları son üç yıldır dokuz öğretmeni dövmüştür. Her seferinde yaptıkları yanlarına kâr kalan bu kişiler, sürekli olarak cüretlerini artırmaktadırlar.

ŞAHİN ERDOĞAN DÖVÜLDÜ

Erciş Atatürk İlkokulu Öğretmenlerinden Şahin Erdoğan, Erciş'in 56. kurtuluş günü için yapılan tören sırasında 1.4.1974 günü halkın gözü önünde polis memuru Bekir Çokrak tarafından copla kıyasıya dövülmüştür. Erdoğan, tören sırasında halkın polisler tarafından dövülmesine karşı polisleri uyardığı için dövülmüştür. İlgililer öğretmenin dövülmesi karşısında ilgisiz kalmışlardır. Olay üzerine Erciş öğretmenleri arkadaşlarına sahip çıkmışlar ve Valiliğe, Millî Eğitim Bakanlığına ve Başbakanlığa durumu bildirmişlerdir.

AĞRI MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜR YARDIMCISININ MARİFETLERİ

Ağrı İl ve İlçelerinde görev yapan çok sayıda meslektaşımız ortaklaşa imzalayıp gönderdikleri bir dilekçeden öğrendiğimize göre Ağrı Millî Eğitim Müdür Yardımcısı İhsan Çalışkan öğretmenlere karşı çeşitli güçlükler çıkartmaktadır. Çalışkan'ın Ağrı Kız Sanat Enstitüsünde öğretmen olan eşi de enstitü müdiresine tekme atmış, müdire hamile olduğundan çocuk düşürmüştür. İhsan Çalışkan ayrıca Eleşkirt Cengiz Topel İlkokulu Öğretmeni Fikret Aslan ile Ergözü Köyü Öğretmeni Cengiz Kurşun'a eğitim enstitüsüne girmek için form dilekçe verdirtmemiş ve mütegallibeden bir kişi ile öğretmeni Millî Eğitim Müdürlüğünden kovdurmuştur.

YEŞİLOVA'DA BASKILAR SÜRÜYOR

TÖB — DER Yeşilova Şubemiz üyelerinden ve Yeşilova Lisesi öğretmenleri Dursun Utku, Ökkeş Karaoğlan, Ali Tekeli ve Veysel Durmuş haklarında Burdur Valisi Ömer Naci Bozkurt tarafından görevlendirilen ve valinin yakını olarak bilinen ilköğretim müfettişlerince soruşturma açılmıştır. Üyelerimiz bundan bir süre önce TÖB — DER Yeşilova Şubemizin oynattığı «Buzlar Çözülmeden» adlı oyunu seyreden bazı lise öğrencilerinin bu yüzden lise müdürünce dövülmesine karşı çıktıkları için okul müdürünce şikayet edilmişlerdir.

STAJYERLİĞİ KALDIRILMADI

TÖB — DER Isparta Şubemiz üyelerinden Makina Teknisyen Okulu Matematik Öğretmeni Ali Rıza Ogan'ın stajyerliği göreve başlıyalı üç yıl olduğu halde kaldırılmamıştır. Üyemizin uğradığı bu haksızlık Danıştay'a götürülecektir.

Ogan'ın Artvin Hopa Lisesinde çalışırken 1972 Nisan ayında imzasız ihbar mektupları ile «Sıkıyönetimce aranan kişileri sakladığı, sol propaganda yaptığı» iddiasıyla hakkında soruşturma açılmış ve sonuçta takipsizlik kararı verilmiştir.

ŞENGENÇ'İ YİTİRDİK

TÖB — DER Çarşamba Şubemiz üyelerinden Yılmaz Şengenç, 17.3.1974 günü ölmüştür. Mesleğe girdiği günden bu yana, sürekli olarak öğretmen örgütlerinde etkin olarak görev yapan Şengenç'in ölümü, arkadaşlarımız arasında büyük üzüntü yaratmıştır. Yakınlarına, ailesine ve tüm dostlarına başsağlığı diler, acılarını payaşırız.

TÖB — DER

GÜNAYDIN'I YİTİRDİK

TÖB — DER Nazilli Şubemiz üyelerinden ve Nazilli Atatürk Ortaokulu Türkçe Öğretmeni Ekrem Günaydın 6.4.1974 günü kooperatif çalışmaları için gittiği Sığma Kasabasından dönerken geçirdiği bir trafik kazası sonunda ölmüştür. Ortaklaı Köy Ensitüsü çıkışlı olan Günaydın, örnek bir TÖS ve TÖB — DER'li üye idi. Arkadaşları arasında sevilip sayılan Günaydın'ın tüm yakınlarına, ailesine başsağlığı riler, acılarını paylaşırız.

TÖB — DER

ASUMAN GÜNGÖR'Ü YİTİRDİK

TÖB — DER Meriç Şubemiz üyelerinden Küplü Ortaokulu Fen Bilgileri Öğretmeni Asuman Güngör, 10.3.1973 günü geçirdiği bir trafik kazası sonunda ölmüştür. Ailesine ve yakınlarına başsağlığı diler, acılarını paylaşırız.

TÖB — DER

ÇAYLAK'I YİTİRDİK

TÖB — DER Yavuzeli Şubemiz üyelerinden Sarılar Köyü Öğretmeni Abdullah Çaylak, komşu köy öğretmenlerini görmeye giderken Fırat Nehrine düşerek boğulmuştur. Ölümü çevrede büyük üzüntüye yolaçan Çaylak, şubemizin örnek üyelerinden biri olup, mesleğine bağlı bir öğretmen idi. Yakınlarına, ailesine başsağlığıdileriz. TÖB — DER

MUZAFFER TAT HAKKINDA SORUŞTUMA

TÖB — DER Aksaray Şubemiz üyelerinden ve Akyamaç Köyü Öğretmeni Muzaffer Tat hakkında yeniden soruşturma açılmıştır. Milli Eğitim Disiplin Kurulu kararında:

«... Muzaffer Tat'ın sol fikirli olduğu, bu fikirlerini musait ortamda herkese aşılıyabiliecek mizaçta bulunduğu, yasaklanmış kitaplardan LENİN'i kitaplığında bulundurduğu anarşistlerin resimlerini üzerinde taşıdığı, devamlı olarak Bizim Radyo'yu dinlediği ve onun hayranı olduğu, Hükümetimiz aleyhindeki konuşmaları plân defterinin arkasına yazdığı» iddia edilmektedir.

DEPREM SÜRÜLDÜ

TÖB — DER Çorum Şubemizden bildirildiğine göre İskilip Lisesi Coğrafya Öğretmeni Tuncay Deprem, hiçbir gerekçeye dayanılmadan 9.4.1974 günü Boğazkale Bucağı Ortaokulu'na sürülmüştür. Deprem'in haksız şekilde sürülmesi çevrede ve öğretmenler arasında üzüntü ve tepki ile karşılanmıştır.

KAPLAN TUTUKLANDI

II. TÖS Davası Sanıklarından TÖB — DER Kaman Şubemiz üyesi Abdurrahman Kaplan hakkındaki beş yıl altı aylık mahkûmiyet kararı kesinleştiği için 21.4.1974 günü Ankara'da tutuklanarak cezaevine konulmuştur. Bu dava sanıklarından ve hakkındaki mahkûmiyet hükmü kesinleşen Mehmet Günay da bundan bir süre önce tutuklanarak cezaevine konulmuştur.

HEM DÖVÜLDÜ HEM DE TUTUKLANDI

TÖB — DER Erzincan Şubemiz üyelerinden ve Çatalarmut Bucağı ortaokulu öğretmeni Hikmet Gökçe, 5.3.1974 günü görevine giderken jandarma astsubayı ve iki arkadaşı tarafından yolu kesilerek «Komünizm propagandası yaptığı» gerekçesiyle kırasıya dövülmüştür. Dokuz günlük raor alan Gökçe'yi jandarma astsubayı şikayet etmşitir. Bu şikayet üzerine Gökçe tutuklanmış ve iki gün sonra yapılan başvurma üzerine tahliye edilmiştir.

HADİM SAVCISI ŞUBEMİZİN İLDİRİ YAYINLAMASINA ENGEL OLDU

TÖB — DER Hadim Şubemiz yönetim kurulunun şubemizin kuruluşunu öğretmenlere duyurmak ve üye olmaları için çağırıda bulunmak amacıyla yayınlamak istediği bildiriye Hadim Savcısı yasaya aykırı olarak engel olmuştur.

BİR KÖY ÖĞRETMENİ DÖVÜLDÜ

TÖB — DER Torbalı Şubemiz üyelerinden ve Çabak Köyü Öğretmeni Ali Aktaş, 25.3.1974 günü köy muhtarı tarafından okulda dövülmüştür. Muhtar öğretmene daha sonra da silah çekmiştir. Köy muhtarı sırtını bazı yöneticilere dayamıştır.

EVİ ARANDI MAHKEMEYE VERİLDİ

Adapazarı 50. Yıl İlkokulu öğretmeni Yahya Kemal Mollaibrahimoğlu'nun Van Kasımoğlu İlkokulu Öğretmeni ve Van TÖB — DER Şubemiz Başkanı Ahmet Çoşkuner'e gönderdiği kitap paketi, Van'da mahkeme kanalıyla açılmış ve Mollaibrahimoğlu'nun Adapazarı'ndaki evi aranmıştır. Emniyet görevlileri ayrıca Mollaibrahimoğlu'nun arkadaşı üyemiz Sedat Ege'nin de evini aramışlardır. Ege'nin evinde «zararlı» yayın bulamayan görevliler, Mollaibrahimoğlu'nun evinde bulunan «Devrimci Eğitim Şurası» adlı kitaba elkoymuşlardır. Mollaibrahimoğlu hakkında «selahiyetli mercilerin emirlerine riayetsizlikten» dava açılmıştır.

BİR OKULUN CAMLARI KIRILDI

Eleşkirt'te TÖB — DER Şubemizin kurulması için çaba harcayan Cengiz Topel İlkokulu Müdürü Mehmet Sıcakyüz'e karşı çıkan ve kendilerine komando adı veren bazı kişiler 7.4.1974 günü gecesi Sıcakyüz'ün okulunun müdür odasının camlarını kırmışlardır.

TUTAK'TA ŞUBEMİZİN KURULUŞU ENGELLENMEK İSTENDİ

Tutak İlköğretim Müdürü Alpaslan Kutbey, Tutak'ta şubemizi kurmak için harekete geçen meslektaşlarımıza karşı çeşitli baskı ve tertiplere girişmiştir. Şube kurucularından bir arkadaşımız ilköğretim müdürünün de çabaları sonunda gerici kişiler tarafından dövülmüştür. Bu olay üzerine iki aşiret arasında vahim sonuçlara yolaçabilcek bir gerginlik meydana gelmiştir. Bundan da yararlanan ilköğretim müdürü Tutak'ın yerlisi olan öğretmenlerin şubemizi kurmaktan vazgeçmelerini ister. Bunun üzerine bazı meslektaşlarımız şube kurmaktan vazgeçerler.

BAKAN DEĞİŞTİ FAKAT...

Karşı - devrimci gericilerin ve faşist kişilerin etki ve yönetimde bulunan her dereceden öğretmen okullarında öğretmen adayları en gerici ve en faşist dergi ve yayınları zorla okumaya zorlanırken buralardaki uyanık öğrenciler TÜRK DİLİ, VARLIK gibi dergileri bile okuyamamaktadırlar. Okul yöneticileri ilerici nitelikteki bütün yayınları yasaklarken, bakanlıkça geçen dönemde okunması salık verilen gerici yayınlar bütün okulların kitaplıklarını doldurmaktadır.

Adının saklı tutulmasını istiyen Çanakkale Gökçeada Atatürk İlköğretmen Okulu öğrencilerinden biri şunları yazmaktadır :

«Türk Dili, Varlık gibi dergiler okul idaresi tarafından sakıncalı görülmektedir. Bundan dolayı derginiz de sakıncalı görülebileceğinden, başka adres vermek zorunda kalıyorum. Ayrıca eski Millî Eğitim Bakanı Orhan Dengiz'in okullara tavsiye ettiği sağ yayınları kapsayan dergiler listesi, Millî Eğitim Bakanının değişmesine rağmen, yürürlüktedir. Okul idaresi bu listeye dayanarak diğer dergilerin gelmesine engel olmaktadır. Yeni Millî Eğitim Bakanı Üstündağ'ın buna bir çözüm yolu bulmasını bekliyoruz.»

TOSYA ŞUBEMİZİN ÇELENGİ ÇALINDI

TÖB — DER Tosya Şubemizin 23 Nisan Ulusal Eğemenlik ve Çocuk Bayramı dolayısı ile 22.4.1974 günü Tosya'daki Atatürk büstüne koydoğu çelenk kimliği bilinmiyen kişiler tarafından 23.4.1974 künü gecesi çalınmıştır.

ERDOĞAN CANLI'YI YİTİRDİK

TÖB — DER Bartın Şubemiz üyelerinden Erdoğan Canlı, evi ile birlikte yanarak ölmüştür.

Çanlı'nın ailesinin ve yakınlarının acılarını paylaşır, başsağlığı dileriz. TÖB — DER

HALK BOZUK EĞİTİM DÜZENİNE KARŞI ÇIKIYOR

Mustafa Üstündağ
Milli Eğitim Bakanı
ANKARA

Ülkemizde sosyal, kültürel ve ekonomik yapısına uymayan ithal malı eğitim düzenimiz, her yıl yüzbinlerce çocuğun sınıfta kalmasına, milyonların boşa harcanmasına yol açmaktadır.

Türk çocuklarının yetenekli oldukları alanlarda öğrenim görmelerini sağlıyacak, eğitimi çağdaş amacına yöneltecek köklü bir reform, başlıca ulusal ihtiyaçlardan biridir.

Öğrenci velileri olarak bu konuda gerekli çabanın bir an önce gösterilmesini diler, saygılar sunarız.

SURUHANLI LİSESİ

OKUL - AİLE BİRLİĞİ
GENEL KURULU

DANIŞTAY ER ÖĞRETMENLERLE İLGİLİ ON İŞLEMİ İPTAL ETTİ

Askerliklerini «er öğretmen» olarak yapmaları gerekirken askerliklerine «er» olarak karar verilen üyelerimizden onu hakkındaki işlemleri daha Danıştay iptali etmiştir. Bu üyelerimizin adları şöyledir: Tahsin Özkılıç, Bayram Karabacak, Ali Güzel, Sefer Maliye, Nuri Bozkuş, Salih Acılıoğlu, Zihni Canpolat, Sami Yıldız. Şevket Gümüş.

MEHMET YOKUŞ BÖLGE TEMSİLCİSİ OLDU

TÖB — DER Diyarbakır Şubemiz üyelerinden Mehmet Yokuş, şubelerimizin önerisini de dikkate alan yönetim kurulumuzca Diyarbakır - Mardin Bölgesi temsilciliğine atanmıştır. Böylece bölge temsilcilerimizin sayısı ondörtte yükselmiştir. Bölge temsilcilerimizin adları şöyledir: Mehmet Yıldırım (Yozgat), Recep Akay (Rize), Müzekkir Saymaz (Artvin), İbrahim İşyar (Eskişehir), Hurşit Aydın (Hatay), Himmet Bozkurt (Burdur), Hüseyin Bayram (Balıkesir), Habip Barut (İzmit), Selami Kıymaç (Elâzığ), Hasan Bütüner (Amasya), İlbeyi Yılmaz (Erzincan), Bedirhan Özdemir (Bitlis), Remzi ölçer (Adıyaman), Mehmet Yokuş (Diyarbakır).

DANIŞTAY BAŞARAN HAKKINDAKİ İŞLEMİ DURDURDU

Danıştay Beşinci Dairesi, 21.3.1974 tarihinde stajyerliği kaldırılmıyarak görevine son verilen üyelerimizden Ali Rıza Başaran hakkında oybirliği ile yürütmeyi durdurma kararı vermiştir.

DANIŞTAY YILDIZ HAKKINDAKİ İŞLEMİ IPTAL ETTİ

Danıştay Beşinci Dairesi bakanlık emrine alınan üyelerimizden Yusuf Yıldız hakkındaki işlemi iptal etmiştir.

HALK KIYIMA KARŞI ÇIKTI

TÖB — DER Samandağ Şubemiz saymanı ve Samadağ Çöğürlü Köyü Öğretmeni Durmuş Tan, hakkında herhangi bir soruşturma yapılmadan, hiçbir gerekçe gösterilmeden Hatay İl Disiplin Kurulu kararıyla Reyhanlı İlçesinin Kavalcık Köyüne sürülmüştür. Bunun üzerine Tan'ın çalıştığı Çöğürlü Köyü halkı yüzyetmiş imzalı bir dilekçe ile bu haksız karara karşı çıkmıştır. Dilekçede özetle şöyle denilmektedir:

«Köy halkı olarak öğretmenimizden memnunuz, köyümüzden tayin edildiğinde yokluluğunu duyacağız. Tüm yetkililerden köy halkı olarak bir dilegimiz var. Öğretmenimiz DURMUŞ TAN'ın köyümüzde kalmasını istiyoruz.»

İKİ ÜYEMİZ HAKKINDA SORUŞTURMA

TÖB — DER Aralıklı Şubemiz üyelerinden ve şubemiz sekreteri Ömer Çebi ile sayman Ahmet Akman haklarında idari soruşturma açılmıştır. Çebi ve Akman hakkında soruşturma açılmasının nedeni şudur: TÖB — DER Aralık Şubemiz kiraladığı ve daha önce bir klüp olan binadan eskiden beri asılı bulunan AP'ye ait bir levhayı AP İlçe yöneticilerine haber vererek indirmeleridir. AP İlçe Başkanı şubemizin üç kere haber vermesine rağmen şubemizin kiraladığı binada asılı bulunan levhayı gelip almamış, levhalar çıkartıldıktan sonra da Kaymakamlığa ve Mahkemeye başvurup şikayetçi olmuştur.

YİĞİT MUHTAR TARAFINDAN DÖVÜLDÜ

«11.4.1974 günü saat 13.10 sıralarında okulumuza baskın yapan köy muhtarı tarafından öğrencilerimin gözü önünde dövüldüm.»

Mehmet YİĞİT
KÖYCEĞİZ - MUĞLA

FENDAL ERMENEK'E SÜRÜLDÜ

TÖB — DER Gündoğmuş Şubemiz sekreteri Rasim Fendal, ortaokul müdürü tarafından yapılan şikaye üzerine Kaymakamlıkça önce açığa alınmış ve daha sonra da kaymakamı baskılarıyla İlçe İdare Kurulu tarafından hakkında lüzumu mahkeme kararı verilmiştir. Fendal'a kaymakamı emri ile nisan ayı maaşı da verilmemiş ve son olarak da Ermenek'e sürgün edilmiştir.

DOSTLAR TİYATROSU ANKARA'YA GELİYOR

29 Nisan günü Kocamustafapaşa Çevre Tiyatrasundaki oyunlarına son verecek olan Dostlar Tiyatrosu 2 Mayıstan itibaren çalışmalarını Ankara'da sürdürecektir. Dostlar Ankara'da bir buçuk ay süreyle Menekşe sinemasında oyunlarını sergileyecek ve bu dönem topluluğun İstanbul'da uyguladığı repertuar aynen Ankara'da da uygulanacaktır. Azizname, Şili'de Av ve Büyük Dümen adlı oyunların üçü de oynanacak ve Dostlar Tiyatrosu Haziran 15 den itibaren Anadolu turnesine çıkacaktır.

ÖRGÜTE TEŞEKKÜR

1973 yılında bakanlık emrine alınmıştım. TÖB — DER avukatlarının Danıştaya açtığı dava yürütmeyi durdurma kararı aldım ve 24.9.1973 tarihinde görevime döndüm. Fakat aynı gün bu kere de açığa alınarak ikinci kere kıyıldıldım. Örgütümüz avukatlarının yeniden Danıştay'a açtıkları dava sonunda yenider yürütmeyi durdurma kararı aldım ve görevime döndüm .

Yurtsever ve devrimci öğretmenlerin çatısı altında toplandığı TÖB — DER'e anti - demokratik yasa ve uygulamalara ve tüm gerici ve faşits baskılara karşı verdiği mücadelede başarılar diler, saygılar sunarım

9.4.1974
AYDIN ÇÖ
Kahramanmaraş Ortaokulu Öğretmeni

KÖY ENSTİTÜLERİNİ ANDIK

Köy Enstitüleri'nin 34. kuruluş yıldönümü tüm şubelerimizde yapılan çeşitli toplantılarla kutlandı. Yapılan toplantılara öğretmenlerin dışında da büyük bir halk kitlesi ve öğrenciler de katılmışlardır.

Toplantılarda söz alan konuşmacılar, Köy Enstitüleri'nin hangi gereksinmelerden doğduğunu, hangi ortamla ve koşullar içinde kurulduğunu, bu okullardaki eğitinin niteliklerini ve bu okulların hangi çevreler tarafından kapatıldığını açıklamışlar ve Köy Enstitüleri'nin kucusu Tonguç'un düşünce ve çabalarını anlatmışlardır. Bir çok şubemizin anma toplantılarında halk oyunları oynanmış, şiirler okunmuş, anılar anlatılmış, temsiller sahneye konulmuştur.

İstanbul Şubemiz 17 Nisan dolayısı ile bir açık otum düzenlemiştir. Eskişehir Şubemizin düzenlediği toplantıda öğretmen milletvekili Murat Kahyaoğlu ve Yeniortam Gazetesi yazarı Oya Baydar da birer konuşma yapmışlardır. İzmir Şubemizin düzenlediği toplantıya öğretmen ve halktan iki binden fazla kişi katılmıştır. Uluşla Şubemizin düzenlediği toplantı da Porsuk Köyü Muhtarı da bir konuşma yaparak Köy Enstitülerinin halkkulları olduğunu belirtmiştir. Toplantıya Başbakan'ın önderdiği tel coşku ile alkışlanmıştır. Daha sonra «Puuda» adlı oyun gösterilmiştir. Çameli, Siirt ve Tarsus ubelerimizin düzenledikleri toplantılar da çok olumlu ava içinde gçmiştir.

TÖB — DER Ankara Şubemizin Ankara'da düzenleiği toplantı da büyük bir öğretmen ve öğrenci kitlesi rafından ilgi ile izlenmiştir. 17.4.1974 günü saat 17.30 da Ankara Halk Eğitim Merkezi Salonu'nda başlayan toplantıda sırasıyla TÖB — DER Ankara Şubesi Başkanı Mustafa Düzgün, TÖB — DER Genel Başkanı Ali Bozkurt, TÖB — DER Ankara Şubemiz üyesi Cemil Çakır, Ali Kurnaz, Millî Eğitim Bakanlığı Baş Müşaviri Nuri Çelik Yazıcıoğlu ve Millî Eğitim Bakanı Mustafa Üstündağ birer konuşma yapmışlardır.

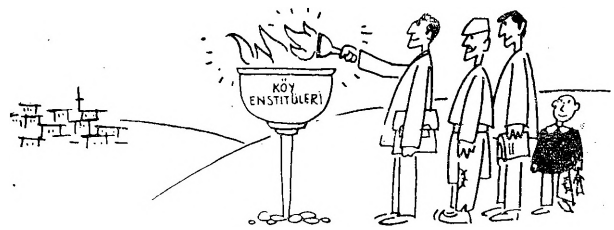

- YIL: 1940 -

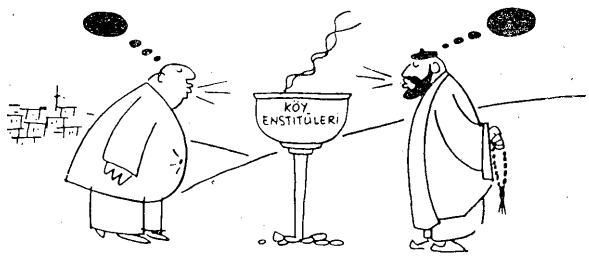

- YIL: 1950 -

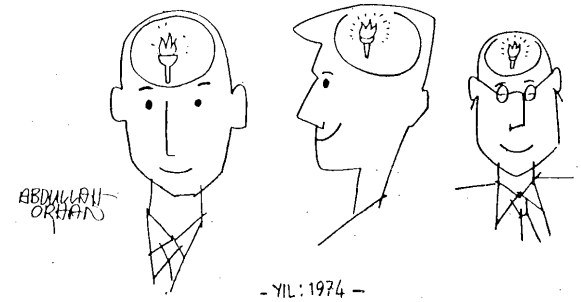

- YIL: 1974 -

Toplantıya Başbakan Bülent Ecevit, Millî Savunma Bakanı Hasan Esat Işık, Maliye Bakanı Deniz Baykal, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Cahit Kayra, Turizm ve Tanıtma Bakanı Orhan Birgit, Uluştırma Bakanı Ferda Güley, Bayındırlık Bakanı Erol Çevikçe, İmar ve İskan Bakanı Ali Topuz, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı Selahattin Cizrelioğlu ve Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı Askerî Tutukevlerinde tutuklu bulunan kadın ve erkek öğretmenlerden gelen teller büyük alkışlarla karşılanmıştır.

KÖY ENSTİTÜLERİ ÜZERİNE AÇIK OTURUM

Köy Enstitüleri'nin 34. kuruluş yıldönümünde Ankara'da Türk Hukuk Kurumu tarafından bir de açık oturum düzenledi. 19.4.1974 günü saat 17.00 de Türk Hukuk Kurumu Salonu'nda yapılan oturuma Köy Enstitüleri'nin eski müdürlerinden Şevket Gedikoğlu, Şerif Tekben, Safa Güner, Fehim Akıncı, Rauf İnan ve Hürrem Arman katıldılar.

TOPLANTIYA GELEN TELLERDEN BAZILARI...

Köy Enstitüleri'nin Kuruluşunun 34. yıldönümü dolayısiyle düzenlenen toplantıya çağrınız için teşekkür ederim. Toplantının başarılı ve yararlı geçmesi dileğiyle size ve değerli konuşmacılara ve sayın konuklarımıza saygılar sunarım.

BÜLENT ECEVİT
Başbakan

*
* *

Cumhuriyetin yeni Türkiye devletinin kurulması ve güçlenmesinde yeri zor doldurulur seçkin kişileri yetiştiren Köy Enstitüleri'nin 34. kuruluş yıldönümü dolayısiyle sizi ve toplantıya katılanları kutlar en içten başarı dileklerimi sunarım.

EROL ÇEVİKÇE
Bayındırlık Bakanı

*
* *

Halkımızın bağımsızlık ve demokrasi mücadelesinin daha nice devrimci öğretmenler yetiştireceği inancı ile 17 Nisan Köy Enstitüleri kuruluş günü tüm öğretmen arkadaşlarmıza kutlu olsun. Selâm ve saygılar.

HÜLYA ZAĞYAPAN — SABAHAT ASLAN
ŞENAL SÖLPÜKER — SEYHAN ERDOĞDU
3 Nolu Askerî Tutukevi
Dışkapı - Ankara

*
* *

Köy Enstitüleri'nin 34. kuruluş yıldönümünü kutlar, derneğimize yürüttüğü demokrasi ve bağımsızlık mücadelesinde başarılar dileriz.

MAMAK Askerî Cezaevindeki
Tutuklu Öğretmenler

KÖY ENSTİTÜLERİ VE BUGÜNKÜ BOZUK EĞİTİM DÜZENİ (*)

Ali KURNAZ

Eğitim, her ekonomik düzende gerçekleştirilmek istenen amaçlarla paralellik gösterir. Ekonomik düzenin kuruluş ve işleyişinde egemen olanlar, kurulu düzenin devamını sağlayacak bir eğitim anlayışını uygularlar. Daha ileri bir üretim biçiminin eğitimine izin vermezler. Kişilerin bilinçlenmesinde, toplumun etkilenmesinde çok önemli bir araç olan eğitimi, kendi çıkarlarına dönük, kendi varlıklarını sürdürmek için kullanırlar. Bunu sağlamak için gerekli tedbirlerin tümünü alırlar, her yola başvururlar. Bu önlemler, her şeyin sürekli değişme zorunluluğu ve çelişkinin hareket ettirici etken oluşu doğruları karşısında ancak geciktirici olabilirler. Kurulu düzenden çıkarı olanlar, bunun sürüp gitmesini isteyenler, bugüne değin, tarihin akışı doğrultusundaki ileri gelişim ve değişimleri durduracak bir formül bulamamışlardır. Bulmaları da olanaksızdır. Çünkü bilime ters düşmektedirler.

Eğitim, diğer üst - yapı kurumları gibi, alt - yapının belirlediği ve alt - yapıyı en çok etkileme gücüne sahip bir üst - yapı kurumudur. İkili bir işlevi vardır. Bir yandan tutucu güçler tarafından varolanı korumak için bir koşullandırma aracı olarak kullanılır diğer yandan bir ileri toplumun biçimine geçişte önemli bir araç olur. Burada eğitimin devrimci görevi de çıkar karşımıza. Yapılacak olan, toplumun gereksinmelerini karşılayacak yaratıcılığa sahip, topluma yararlı davranış ve eylemlerde bulunabilecek kişilerin yetiştirilmesi, onların bilgi ve hünerlerini bu yolda kullanmalarının sağlanmasıdır.

Her dönemde eğitim, yeni bir görev üstlenmiş, değişen ve gelişen üretim ilişkilerine bağlı olarak değişmiştir. Osmanlı İmparatorluğu'nda 19. yüzyılın ikinci yarısına kadar, toplumsal yapının gereği olarak feodal ve teokratik bir eğitim sistemi uygulanmıştır. Bu tarihlerde, imparatorluğun, sömürü alanına girmesiyle emperyalizmin eğitim sistemi giderek ağırlık kazanmaya başlamıştır. Bir yandan imparatorluk sınırları içinde yabancı okullar açılırken, diğer yandan batı eğitim kurumları ve yöntemleri, batılı uzmanlar kanalıyla ülkemizde denenmeye başlamıştır. Bu girişimler, toplumsal yapımıza uymadığından ve ülke gerçekleriyle bağdaşmadığından sonuç vermemiştir. Bu durum ufak - tefek bazı değişiklikler dışında Kurtuluş Savaşına kadar sürmüştür.

Kurtuluş Savaşımız, sivil - asker aydın zümre kesiminin öncülüğünde küçük burjuvazinin, yer yer büyük toprak sahiplerinin ve Anadolu eşrafının desteğinde halk tarafından yürütülen anti - emperyalist bir savaştır. Bu savaş feodal yapıyı oldukça sarsmış, kapitalizme geçişin ön koşullarını hazırlamıştır. Ama iktidarda bulunan sınıfların yapısı gereği, kalkınma ve sanayileşmede özel teşebbüscü yol izlendiğinden, kısa sürede yeniden emperyalizmin sömürü ağı içine düşürülmüştür.

Kurtuluş Savaşından sonraki yıllarda laik, burjuva anlamlı ilerici bir eğitim anlayışının getirildiğini görüyoruz. Mustafa Kemal 1 Mart 1922 de, Türkiye Büyük Millet Meclisini açış konuşmasında şöyle diyor: «**Milli Eğitim konusunda başarıya ulaşabilmek için öyle bir program uygulamak zorundayız ki, o program ulusumuzu bugünkü durumuna, toplumsal önemli gereksinmelere çevrenin ve yüzyılın gereklerine tıpatıp uygun olsun. Bunun için parlak fakat gerçek dışı ve anlaşılması güç düşüncelerden sıyrılarak gerçeğe iyice bakmak ve elle dokunmak gerekir.**» Başka bir konuşmasında da şunları söylüyor: «**Orta öğretimde de eğitim - öğretim yöntemini iş ve uygulamaya dayanması ilkesine uymak kesin olarak gereklidir.**»

Mustafa Kemal'in işaret ettiği bu eğitim anlayışını uygulandığı tek örnek Köy Enstitüleridir. Daha önceki konuşmacı arkadaşlarımın ayrıntılarıyla değindikleri gibi tümüyle ulusal nitelikte olan ve kaynağını toplumumuzun gereksinmelerinden alan Köy Enstitüleri, köy çocuklarının, köy ve tarımsal ekonominin sorunlarını uygulama biçimde öğrenerek eğitilmesi ilkesine dayanmaktadır. Köylünün okutulması, iş eğitiminden geçirilerek daha iyi bir üretici haline getirilmesi esastır. Biribirinin tümleyicisi olan teoriyle pratik bir arada verilmekte ve iki arasında tam bir uyum sağlanmaktadır. Köy Enstitülerinin kurucusu Tonguç'un «Canlandırılacak Köy» adlı yapıtında belirttiği gibi; «**Köy insanı, öylesine canlandırılmalı ve bilinçlendirilmelidir ki, onu hiç bir güç, yalın kendi hesabına ve insafsızca sömürmesin. Köyün sakinlerine köle ve uşak muamelesi yapmasın. Köylüler bilinsiz ve bedava çalışan birer iş hayvanı haline gelmesinler**»

Tonguç'un tüm yazılarında şu konu işlenir: «**Türkiye'de sömüren, ezen ve sömürülen, ezilen sınıflar vardır. Köylü sınıfı, Türkiye'nin toplumsal yapısı gereği sömürülen ve ezilen en büyük sınıftır.**»

Köy Enstitülerinin kitlelerde sınıf bilinci yaratarak onları çağ dışı düzene karşı demokratik mücadele çizgisine doğru götüren bir girişim olduğu çabuk anlaşıldı. Bu zaman köylüyü toprağa bağlıyarak sınıf kavgasını önlemek düşüncesiyle Köy Enstitülerinin kuruluşuna büyük tepki göstermeyen egemen güçler; büyük toprak sahipleri ve işbirlikçi burjuvazi harekete geçtiler. Enstitülerin mezunlarını yeni yeni vermeye başladığı sırada kapatılmasını sağladılar.

1946'lardan başlayarak Kurtuluş Savaşı geleneğinden tümden terkedilmiş ve ülkenin kapıları ardına kadar emperyalizme açılmıştır. Emperyalizm, içeride, egemen güçler arasında, kendisine kolayca doğal müttefikler bulmuştur. Bu müttefikler yani işbirlikçi sermaye ve feodal mütegallibe politik gücü de elinde bulundurduğundan, eğ

ın öz ve biçimini doğal olarak kendi çıkarına dönük ekilde düzenlemiştir. Atatürk döneminde, eğitimin sorunu çözmek için bir takım iyi niyetli girişimler temele ıemediğinden sonuçsuz kalmıştır. Bunun tek istisnası .öy Enstitüleriydi. Bu kurumları kapatmayı da başaran gemen güçler bu tarihlerden sonra ekonomide olduğu ibi eğitimi de emperyalizme bağımlı hale getirmişlerdir. liç bir düzen; duygu, düşünce ve davranışta kendisine ırs düşen insan tipini yetiştirmeye yanaşmayacağından, evlet mekanizmasını da elinde tutan bu güçler, eğitimi, apitalist ve işbirlikçi düzenden yana, onunla kaynaşmaa hazır, başkaldırmayan, robotlaşmış insan tipini yaracak biçimde düzenlemişlerdir. Bu eğitim düzeninin yeştirmeyi amaçladığı insan, en çok «**Evet, haklısınız, na**l uygun görürseniz...» sözlerini kullanan kapıkulu niteğindeki insandır. Bu eğitim sisteminde kişi, topluma ve ılkına yabancılaştırılır, yaratıcılığı törpülenir. Hayattan opuk, işe yaramaz, soyut bilgiler verilir. Kurulu düzen temel değerleriyle koşullandırılarak, ona bağlı ve onun tiyacını karşılayacak kadar insan gücü eğitilir. Üretici içler üzerindeki baskının sürdürülmesi ve bilinçlenmeönlemek için teokratik eğitime ağırlık verilir. Uygulaın eğitim, kapitalizmin yapısı gereği tüketime dönüktür.

Genel olarak değinmeye çalıştığımız bu eğitim sismi, emperyalizme bağımlı, geri bırakılmış bir ülkenin ğitim sisteminin tüm özelliklerini taşımaktadır. Bu duımun sürmesini amaçlayan egemen güçler, hedeflerine ırabilmek için bir yandan eğitim plân ve programlarını ına göre düzenlemişler, diğer yandan basın, sinema, dyo, televizyon gibi kitle haberleşme araçlarından yarlanmışlardır. Burs, tetkik gezisi, staj ve kurs adı alında uygulanan yöntemler de bu amaca yöneliktir.

Ama bilindiği gibi kapitalizmde ve onun son aşaası olan emperyalizm de her ekonomik sistem gibi kensini yokedecek karşıtını içinde taşır. Ne denli güçlü ursa olsun toplumun, üretim ilişkilerinin, en önemlisi etici güçlerin gelişmesine ve değişmesine uzun zaman ıgel olamaz. Yeni bir üretim biçimini getirecek olan etici güçlerin de ekonomik görüşleri, buna bağlı olarak itim görüşleri değişecek ve bu, egemen güçlerinkinin m karşıtı olacaktır. İşte bugün içinde bulunduğumuz itim çıkmazının temelinde bu çelişki vardır. Bu bakımın eğitim sorununu ülkenin temel ekonomik sorunlarının soyutlayarak ele alan her görüş ve uygulama, daha ıce benzerlerine çok rastlandığı gibi sorunu çözümleyeez, egitim romantikliğinden öteye gidemez.

Bizim anladığımız anlamda eğitimden beklenen; sağlı, güçlü, etken ve yürekli, özgür düşünen ve davranan r yanı tüm bir insan geliştirmektir. Bu insan çağdaş ültürün bir çok yönlerini tanıyacak, emekçilerin, dolasıyla tüm insanlığın çıkarları için bir yaratıcı olacak. Hayata karşı devrimci tavırlı olacak, «**Niçin, neden, sıl, hayır**...» demesini bilecektir. Toplumunun ve çevsinin temel sorunlarıyla ilgilenecek, edindiği teorik bileri pratiğe uygulayabilecek ve bunları toplum yararına llanacaktır. Üretken olacak, çevrenin çelişkilerinden reketle olumsuz durumları, halkla birlikte değiştirmeye nük olacaktır. Uygulamaları ve eylemleri, bir ileri topın biçiminin kurulmasına yönelecektir.

Genel çizgileriyle koymaya çalıştığımız eğitim - ekonomi ilişkisi ve eğitimin fonksiyonu karşısında bugünkü Türk Millî Eğitiminin içinde bulunduğu durum nedir?

Bugünkü Türk Eğitimi emperyalist etkiler altındadır: Ekonomik ve siyasal yönden emperyalizme bağımlılık, kaçınılmaz olarak eğitimimizi de etkilemiştir. Eğitimimiz, geniş ölçüde yabancı uzmanların raporlarına dayanılarak düzenlenmiştir. Bu uzmanlar kalkınmamızı, gelişmemizi, ulusal bir kültür ve eğitimi gerçekleştirmemizi önleyecek biçimde raporlar hazırlamışlardır. Bu konuda sayısı pek çok olan örneklerden sadece birkaç tanesine değinelim: 1946 Kahire Andlaşmasına uyularak Amerikan Birleşik Devletleri'yle Türkiye arasında yapılan 1949 Andlaşmasına göre bir komisyon kurulmuştur. Bu komisyonun adı «**Türkiye'de Birleşmiş Devletler Eğitim Komisyonu**» dur. Bu komisyon, «**T.C. Hükümeti tarafından sağlanacak paralarla finanse edilecek eğitim programının idaresini kolaylaştırmak için ihdas ve tesis edilmiş bir teşekkül olarak Türkiye Cumhuriyeti ve Amerika Birleşik Devletleri hükümetleri tarafından**» tanınmıştır. Bu andlaşmanın 5. maddesine göre «**Komisyonun dördü T.C. vatandaşı ve dördü Amerika Birleşik Devletleri vatandaşı olmak üzere sekiz kişiden oluşmaktadır. Amerika Birleşik Devletlerinin Türkiye'deki diplomatik heyetinin başı, komisyonunda başkandır.**» Alınan, alınacak olan kararlarda oy hakkına sahiptir. Komisyon karar ve davranışlarında Amerika Birleşik Devletleri Dış İşleri Bakanına karşı sorumludur. Türk Hükümetinin himayesinde, her türlü Türk denetiminin dışında Türk eğitimi hakkında araştırma yapmak, bilgi toplamak, gerekli Amerikan memurlarını uzman ve araştırmacı olarak okul, üniversite ve Bakanlıklara yerleştirmek ve benzeri amaçlarla kurulmuştur. Türk vatandaşı olarak komisyona atanan dört üyenin de Amerikalılarca kabul edilir kişiler olması gerekmektedir.

Bu komisyonun ve değişik adlarla fakat aynı amaçlarla kurulan diğer komisyonların sadece eğitim konusunda hazırladığı yirmiden fazla proje uygulanmıştır. Halen uygulanmakta olan İlkokul programı bu komisyonlar tarafından hazırlanmıştır. 1924'te bir rapor vermek üzere Türkiye'ye gelen John Dewey eğitimimizi, temelli tarımda kalacak, endüstrileşmeye yönelmeyecek biçimde düzenlememizi öğütlemiştir. Amerika Birleşik Devletleri tarafından 1949 - 1965 yılları arasında 1386 tarım bursuna yalnızca 164 endsütri bursu verilmesi bu görüşün halen geçerliliğini sürdürdüğünü göstermektedir. Ülkemizi bir pazar olarak gören emperyalizmin, ulusal endsütrimizi kurmamıza karşı olacağı doğaldır. Metal ve montaj endüstrisi çizgisinde kalmamız çıkarlarına daha uygun düşmektedir.

Diğer dallarda olduğu gibi, Millî Eğitimde de kilit noktalara, Amerika Birleşik Devletlerinde «staj görmüş», oradaki yoğun kurslarla beyinleri yıkanmış elemanlar getirilmiştir. Bunların istisnası çok azdır.

Türk Millî Eğitimi, yukarıda bazılarına değindiğimiz emperyalist etkilerden arındırılmadıkça millîlik niteliğini taşımaya hak kazanmış sayılamaz. Kendi eğitimcilerimiz tarafından eğitim sistemimizin ilkokuldan üniversiteye kadar, yurt gerçeklerine ve bilime dayalı olarak, üretime ve halka dönük, emperyalist kültür yerine ulusal kültürün oluşmasını sağlayacak biçimde yeniden düzenlenmesi zorunludur.

İSPANYA'DA İÇ SAVAŞ VE FAŞİZM

Mehmet ARICAN

«Baban Valansiya'da kaldı yavrum,
Sid'in Valandiya'sında, yavrum,
Baban Sevilla'da kaldı, yavrum,
Vuranlar biliyorsun kimdi yavrum.

«Uyu çocuğum, uyu yavrum, uyu
İspanyalım,
Bizim şarkılarımızın sonu yok,
Geceler arkadaş, yoldaş bize,
Tekmil rüzgarlar bize dost.

«Uyu çocuğum, uyu yavrum, uyu
İspanyalım,
Uyu ışıklı esvaplar içinde sen
«Taşların bile uyanacağı günler geliyor.»

(Pierre Gamarra'dan Çev: A. Kadir)

Yıllar önce Hemingway'ın «Çanlar Kimin İçin Çalıyor» unu okumuştum, Mete Ergin'in çevirisinden. Hemingway, John Donne'den bir kaç cümlecik almıştı kitabının baş kısmına; Orhan Suda'nın çevirisiyle «Suda Yayınları» nın ilk kitabı olarak çıkan «İspanya'da İç Savaş ve Faşizm» i okurken, John Donne'nin o cümleleri geldi aklıma: «Hiç bir insan bir Ada, kendi başına bir bütün değildir; her insan Kıta'nın bir parçası, ana toprağın bir bölümüdür. Deniz bir toprak parçasını sürükleyip götürdüğü zaman Avrupa küçülür... Herhangi bir insanın ölümü de benden bir şey eksiltir, zira ben insanlığın içindeyim. Onun için Çan kimin için çalıyor diye sorma, senin için çalıyor.»

«İspanya'da İç Savaş ve Faşizm», Pietro Nenni'nin, o kan ve ateş yıllarındaki gözlemlerine dayanarak yazdığı bir kitap. Ve hemen şunu belirtelim ki, II. Dünya Savaşı'nın Nenni'siyle, 1950 sonrasının Nenni'sini birbirinden kesinlikle ayırmak gerekir. İşte bu kitap, ilk Nenni'ye ait.

Bugünkü Eğitim Düzenimizin Plânlaması bozuktur: Ekonomik düzendeki plânsızlık, keşmekeşlik ve soygunculuk eğitim düzenine de yansımıştır. 1972 yılında Türkiye'de 14,5 milyon civarındaki işgücünün 9 milyonu tarım kesiminde çalıştığı halde 1971 yılında Tarım Meslek Okullarını bitirenlerin sayısı yalnızca 832'dir. Aynı yıl İmam - Hatip Okullarının orta ve lise kısımlarından 7300 öğrenci mezun olmuştur.

1972'de, Devlet Plânlama Teşkilâtı rakamlarına göre tarım elemanlarının % 22'si tarım kesiminde çalışırken % 67'si hizmet kesiminde çalışmaktadır.

Yüksek öğretime devam eden her 100 öğrenciden 64'ü sosyal bilimler ve edebiyat dallarında eğitim görürken yalnızca 5'i tarım için eğitilmektedir.

Sınırlı olarak verdiğimiz şu rakamlar bile plânsızlığı ve keşmekeşliği göstermeye yeter.

Türkiye geri bırakılmışlıktan kurtulabilmek için tarımsal sorunlarını çözmek ve ağır endüstrisini kurmak zorundadır. Bu yönelişe uygun olarak eğitim - istihdam uyumu sağlanmalıdır. Eğitim Enstitülerinin gece bölümüne öğrenci alınmasıyla, hazırlıkları sürdürülen Ön - Lisans Okulları ve benzeri girişimlerin başarısı iyi plânlanmalarına bağlıdır.

Bugünkü eğitimimiz eşitsizlik içinde ve sınırlı bir eğitimdir: 1964 istatistiklerine göre devlet, Üniversite öncesi eğitim için öğrenci başına Ankara'da 106 lira, Urfa ve Adıyaman'da 22 lira harcamaktadır. Ankara Üniversitesinde yapılan bir araştırmaya göre, üniversite öğrencilerinin ancak % 5,7'si işçi çocuğudur. Rakamlar eski olmakla beraber bugün de değişen bir durum yoktur.

Çeşitli derecelerdeki okulların açıldıkları yer, araç - gereç ve öğretmen bakımından da eşitsizlik çok açıktır. Bu eşitsizliklerin bölgeler arası ve kentlerle köyler arasındaki büyük farklılıklar gözönünde tutularak giderilmesi zorunludur. Kendi gücüyle okuma olanağı bulamayan yetenekli öğrencilerin en üst düzeye kadar devletçe okutulmaları gerekmektedir.

Bugükü eğitim düzenimizde bilgiler egemen sınıflar yararına olarak sınırlandırılmıştır: Özellikle emekçi kesimin bilinçlenmesine yolaçabilecek bilgilerin gerek öğrenciler gerek kitle tarafından öğrenilmemesi için bütün tedbirler alınmıştır. Müfredat programlarının yeniden düzenlenmesi kesin bir zorunluluk olarak görünmektedir. Bu sınırlamalar daha geniş oranda yasalarla yapılmıştır. Çok yakın tarihlerde çeşitli uygulamalarına tanık olduğumuz faşist baskılara temel teşkil eden, düşünce suçuyla ilgili tüm hükümler Ceza Yasalarından çıkarılmalı, tam bir düşünce özgürlüğü sağlanmalıdır.

Bugünkü eğitim düzenimizin kalitesi düşüktür. Bugünkü eğitim düzenimizde teknik öğretim yozlaştırılmıştır, yüksek öğretim çıkmazdadır.

Saydığımız ve benzeri bozuklukların kesin olarak çözümlenmesi, nüfusumuzun çoğunluğunu oluşturan işçi ve köylülerin, demokratik haklarını kullanarak iktidara ağırlıklarını koymaları ve sömürüye son vermeleriyle mümkündür ancak.

Bugün de cesur girişimlerle bu bozuklukların önemli bir kısmını giderecek tedbirlerin alınması mümkündür. Ya temele inmeyen yüzeysel bir takım değişikliklerle yetinilecek ve mevcut düzen sürdürülecek ya da esaslı değişiklikleri sağlayacak düzenlemelere gidilecektir. Bugün, karar verme durumunda olanlar bu yol ayırımında bulunmaktadırlar.

(*) Ali Kurnaz'ın 17.4.1974 günü Ankara'da Köy Enstitüleri gününde yaptığı konuşmadır.

İnsanı şu yargıya vardırıyor Nenni: Dünyanın herhangi bir yerindeki bir devrimciye sıkılan kurşun, kurtuluşları için uğraşan diğer bölgelerin insanlarını da yaralar. Verilen her Kurtuluş mücadelesi, verilen ya da verilecek diğer kurtuluş mücadelelerinin bir parçasıdır. Kazanç ya da kayıp, bütün ülkelerin gelir ve gider hesaplarına yazılır. Ve İspanyol halkı, meşru Cumhuriyetini Hitler, Mussolini ve Franko faşistlerine karşı savunurken, aslında, Asya, Avrupa, Afrika ve Güney Amerika insanları için de dövüşüyordu.

İspanya Cumhuriyetçilerinin savaşı kaybetmeleri, faşist barbarlığın tüm dünyada son sınırına kadar uygulanmasına zemin hazırlamıştır. 17 milyon Sovyet yurttaşı, 5 milyon (Hitler'in makinalaştırıp insanlıktan çıkardığı) Alman ve toplam otuz küsur milyon ölü: Fransa ve İngiltere'nin şampiyonluğunu yaptıkları «ademi müdahele» politikasının kurbanıdır bir yerde. II. Dünya Savaşı'ndaki on milyonlarca ölümün suçlusu, salt gözü dönmüş faşist ve nazist cellatlar değildir. Fransa, İngiltere ve diğer Avrupa demokrasileri, İspanya İç Savaşı'ndaki teslimiyetçi politikalarıyla bu cinayetlere ortaklar. 1936 - 37 de ya da 1943 - 44 de ölen her anti - faşist sadece Alman ve İtalyan kurşunlarıyla vurulmamıştır: 1940 öncesinin demokrat ve sosyal demokratlarının açtığı yaralar da vardır onların bedenlerinde. Bu yaralar görünmezdirler ama, insan sadece kurşunla da öldürülmez.

Fransa'daki «Halk Cephesi» iktidarının ve İngiltere'nin, İspanya halkının verdiği savaşa kayıtsız kalmaları, genel savaşın yaklaşmasını çabuklaştırmıştır. Sovyetler Birliği yardım yapan tek ülke durumunda bırakılmasaydı durum tam tersi olabilirdi. Sovyetler'in bir çok riski göze alarak yaptıkları yardım yetersiz kalmıştır. Fransa'nın sınırlarını kapatması, İtalyan korsan gemilerinin Sovyet yardım gemilerini batırması yardımı asgariye düşürmüştü. Ama, Fransa'nın Cumhuriyetçilere silah satmadığı gibi üstelik sınırlarını da kapatması, birkaç yıl sonra kendi kapılarının Hitler'e ardına kadar açılmasına yaramıştır.

Nenni, İspanya İç Savaşı'nın pratik yanlarını okura aktarırken, bütün ülkeleri ilgilendiren teorik genellemelere de giriyor. Faşizme karşı mücadelenin içerdiği sorunları ortaya koyarken, uluslararası dayanışmanın da gereğini vurguluyor. Ve şu yargıya varıyor Nenni: İspanya İç Savaşı, Dünya demokrasi cephesinin faşist cepheye karşı dayanışma kuramaması nedeniyle ki kaybedilmiştir. Bu ulusun yenilmesinin baş nedeni, dünya demokratlarının, her ölen Cumhuriyetçi İspanyol'un kendileri için de kanını akıttığını anlayamamalarıdır.

Yenilginin önemli bir iç nedenini şöyle gösterir Nenni: «Ne yazık ki, Şubat 1936 Hükümeti görevinin üstesinden gelemedi. Çürük bir temele dayandığı için faşistlerin provakasyonları, askerlerin, din adamlarının ve toprak ağalarının komploları karşısında güçsüz kalıyordu. Bu yüzden asıl görevini yapamadı, yani Sağ'ın demokratik ve cumhuriyetçi kanunlara saygılı olmasını sağlayamadı.»

Sağ'n demokrasiye hangi kurallar içinde saygılı olacağını gösteren su pasaj, bütün dünya demokrasilerinin gözönünde bulundurmak zorunda oldukları bir konudur: «İspanya'da sağcı partiler, iktidar olma fırsatını elde etmek için karışıklık çıkarmaktan ibaret faşist hükümet darbesi tekniğini ustalıkla kullandılar. Seçimlerde yenik çıkınca şiddete başvurdular öç almak için. Sol'un bir zafer kazanmasının mümkün olduğunu görerek, askerî isyanı şubat seçimlerinden çok önce hazırladıkları şimdi açıkça anlaşılmaktadır.»

Merkezî yönetimin ve disiplinin yokluğunun sonuçları ortaya konur: «Kamu düzeni, genel kararlara uymayı reddeden anarşist birlikler tarafından sürekli olarak baltalanıyordu. Provakasyon, disiplinsizlik ve sözde keskin devrimcilik şeklinde gerçekleşiyordu.» ... «Birinin ak dediğine öbürü kara diyordu, ve birinin yaptığını öbürü bozuyordu... Kendini yetkili gören komiteler türüyordu habire.»

İş Savaş'ta tutarlı bir şekilde sınav veren Komünist Partisi'nin bu duruma nasıl ulaşabildiği değerlendirilir: «...Devrimin sosyo politik hedeflerini, bir ilk zaruret olarak savaşın kazanılmasına tabi kılmışlar, bundan dolayı da burjuva kuvvetlerden yararlanmışlar, köylülükle ittifak kurmuşlar, yönetimde, eylemde birlik ve disiplin sağlamışlardı.»

İç Savaş yıllarındaki Sovyet politikasının doğruluğu şöyle gösterilir; «Eğer onlar da (Fransa ve İngiltere) Sovyet politikasını izleselerdi, İspanyol halkı savaşı kazanmış olacak ve 1939'da Hitler bütün dünyaya meydan okuyabilecek hale gelmeyecekti.»

Kitap şöyle son buluyor:

«Yeni bir insanlık için
Düşmanlara karşı halkın birliği için
Bütün işçilerin en yüce özlemi sosyalizm için
Selâm olsun İtalyan dostlara.»

Varlık Şirleri Antolojisi
Hazırlıyan: Ülkü Tamer
296 Sayfa 15 TL.

★

Bak Tarlanın Taşına
Aşık İhsani
134 Sayfa 10 TL.

★

MADRİD'DE ÖLMEK

F. Rossif — M. Cmapsal
15 TL.

İsteme Adresi: Yöntem Yayınları
P.K. 1196 İSTANBUL

DERGİ NOTLARI

Mahmut YAŞAR

YANSIMA : Bir sanat ve kültür dergisi olan Yansıma, nisan sayısında da ilerici çizgisini sürdürüyor. Dr. Ziya Oykut'un, «**XIX. yüzyıl rus edebiyatı'na toplu bakış ve alexandre herzen ve XIX. yüzyıl materyalizmi**» başlıklı incelemesi, yoğun bir emeğin ürünü. Açık ve yalın bir dille oluşturulmuş olan bu inceleme, 19. yüzyıl Rus Edebiyatı ve Alexandre Herzen hakkında doyurucu bilgiler veriyor okuyucuya. İncelemenin sonuç bölümünden bir paragrafı birlikte okuyalım : «Evet Alexandre Herzen, dekambrist ayaklanışın uğultuları ve sarsıntılarıyla gözü açılmış, 1840 - 1850 derebeylik Rusya'sında, yaşadığı dönemin büyük düşünürleri arasında yer almıştır. Hegel Diyalektiğini benimsemiş ve bu diyalektik'i, «devrimin cebir bilimi» olarak kanıtlamıştı. Hegel'de durak vermeden ötelere yürümüş, Feuerbach'ı izleyerek materyalizm'e ulaşmıştı. Diyalektik Materyalizm'e iyice yaklaşmış ve Lenin'in deyimiyle «Tarihî Materyalizm'in eşiğine gelip durmuştu.»

Yansıma'nın bu sayısında, Burhan Günel'in «hikâye kitapları üzerine notlar»ı devam ediyor. Günel, notlarında; Erdal Öz, M. Başaran, Fakir Baykurt, Oktay Akbal, Zeyyat Selimoğlu, Necati Güngör ve Füruzan gibi günümüzün öykücülerine bir sanatçı duyarlığı içinde nesnel bir yöntemle yaklaşıyor. Kimi yargılarına katılmasak bile, «zevkle» okuyoruz Günel'in notlarını.

Ayrıca, Yansıma'da; şiir, öykü, kitap tanıtma gibi ürünler de yer alıyor. Derginin başında, C. Atuf Kansu'nun üç şiiri (ağustos dersleri, doğa erken kalkanda, güneşin elleri) var. Pırıl pırıl bir Türkçeyle yazılmış, buram buram Anadolu kokan şiirler bunlar. Aydın Hatipoğlu'nun, Ayhan Can'ın, Ali Özpalanlar'ın şiirleri de toplumsal içerikli ürünler. Sözgelişimi, Halit Özboyacı'nın, «mahpus mektupları» adlı şiiri şu dizelerle bitiyor :

«hüner : bir yasaktan türkü düzmek değil
çoğalmayla ilintili
kahırdan bir kelepçeyi sevdayla eritmektir»

Üç öykü var Yansıma'nın nisan sayısında : Kerim Korcan'ın **Yırtık'ı**, Mustafa Balel'in **Makasçının Karısı,** Cafer Özkan'ın **Halay'ı**. Şimdilerde kısa öyküye yönelen Korcan, «Yırtık»ta, problemli (sorunlu) bir öğrenciyi konu ediniyor. Öğretmenlerin ve eğitimcilerin okuması gerekir bu öyküyü...

Dergide; Hikmet Altınkaynak'ın, Mücahit Gültekin'in ve M. Yaşar Bilen'in kitap tanıtma yazıları var.

Edinme adresi : P.K. 118, Sirkeci - İstanbul/yıllığı 50 lira.

YENİDÖNEM : Bilindiği gibi Yenidönem, politika-ekonomik yanı ağır basan bir dergi. Derginin nisan sayısı, «Köy Enstitüleri Özel Sayısı» olarak düzenlenmiş Hatırlanacağı üzere, Yenidönem'in şubat sayısında, «Köy Enstitüleri Üstüne Soruşturma» açılmıştı. İşte bu sayıda soruşturmaya gelen yanıtlardan kimileri yer alıyor. TÖB-DER Genel Başkanı Ali Bozkurt, Niyazi Altunya, Talip Apaydın, Hürrem Arman, M. Başaran, Zühtü Bayar Fakir Baykurt, Mehmet Bayrak, Ümit Kaftancıoğlu Tevfik Uğurlu **Köy Enstitüleri gerçeğine, ekonomik - politik açılardan yaklaşıyorlar.** Köy Enstitülerinin kuruluş ve kapatılış nedenlerini açıklığa kavuşturan önemli yazılar bunlar. Konuyla ilgilenenlerin gözatması gerek bu yazılara.

Dergide, inceleme yazıları da var. O. Nuri Koçtürk'ün «asgarî ücret yağması», Celil Gürkan'ın «orta-doğuda umutsuzluktan doğan umut», M. Emin Değer'in «albay dickson raporundan 12 mart'a», Mahmut T. Öngören'in «TRT'de reklâm», Doğan Şafak'ın «avrupanın savunması ve amerikan dış politikası» adlı incelemeleri önemli. Ayrıca, 16 mart 1971'de emekliye çıkarılan Vedii Bilget'in «12 mart'ın doğrultusu» başlıklı incelemesinde; Türkiye'yi, 19 mayıs 1919'a - 27 mayıs 1960'a - 12 mart 1971'e getiren olguların temelinde emperyalizmin varlığı irdeleniyor.

Az da olsa her sayısında olduğu gibi, bu sayısında da sanata - edebiyata yer veriyor Yenidönem. Hasan Gürkan, Pietro Nenni'nin, İspanya'da İç Savaş ve Faşizm adlı yapıtını ele alıyor; İspanya ile Türkiye arasında haklı olarak çeşitli benzerlikler buluyor. Metin Güven'in «rüzgar, toprak ve tohum» adlı şiiri güzel. Birlikte okuyalım şu dizileri :

«Bugün toprağa düşen tohum
yarın bir büyük ağaç oluyor
ve yaklaşıyor müsavaat
Fakat zincir sesleri arasında
ezbere yaşanmıyor hayat.»

M. Güven, uyak yapma zorunluluğuyle «müsavaat» vb. sözcükleri kullanıyor. Keşke, birşeyler yapıp kullanmasaydı bu ölü sözcükleri...

Ahmet Uysal'ın da, «bizim işimiz budur» adlı şiiri var dergide. Bu şiiri, hep bir ağızdan bir türkü gibi okumalı :

«Bizim işimiz budur
Acılardan umut yaparız
Kurşun dökeriz
Gcenin buzul oyuklarına
Ve bir silahın namlusu gibi
Uzanır yüreğimiz
Hayına düşmana namussuza...»

Edinme adresi : P.K. 433, Bursa / yıllığı; 50 lira.

YENİ a : Öteden beri öğretmen sorunlarına ağırlık eriyordu Yeni a. 17 nisan Köy Enstitüleri'nin kuruluş ıldönümü olduğundan, derginin nisan sayısında, «öğretmenlik» sorunuyla ilgili yazılar yoğunluk kazanıyor. Derinin eğitim - öğretimle ilgili olarak açtığı soruşturmayı anıtlayan öğretmenlerin (Derviş Yavuz, Sabit Bayındır) azılarıyla; Mehmet Bayrak'ın, Köy Enstitüsü çıkışlı bir anatçımız olan Fakir Baykurt'la yaptığı bir konuşma er alıyor dergide. Yine Mehmet Bayrak, M. Başaran'ın öğretmenin savaşını, çekisini, bunalımını» yansıtan **Sürünler** adlı yapıtını inceliyor. Hikmet Altınkaynak da, Köy Enstitüleri dergilerinden ve Köy Enstitüsü çıkışlılarlan yararlanarak, Köy Enstitülerindeki tiyatro çalışmalarını yansıtıyor kısaca.

Yeni a'nın nisan sayısında, Asım Bezirci'nin belgeel bir yazısı yayımlanmış. Bezirci, bu sayısında, S. Ali'nin bilinmeyen dört şiirini sunuyor okurlara. S. Ali'nin laha bilinçlenmediği bir çağda, 20 - 23 yaşlarındayken ıruzla yazdığı şiirler bunlar. Bezirci, ayrıca, 1936'da **Kağnı**»nın yayımlanmasından sonra Nazım Hikmet'le Nurullah Ataç'ın Akşam gazetesinde yazdıkları unutulan ki yazıyı da gün ışığına çıkarıyor.

Dergide, Necati Cumalı'nın dört bölümden oluşan **LENİNGRAD** adlı şiiri var. Son bölümünü birlikte okuyalım :

«Leningrad karlar altındaydı
Parklar bahçeler karlar altında
Bütün bahçelerde küçük çocuklar
Onların o kış
O kent
O kar
Ağaçlar yaprak dökmüştü
Kar örtmüştü geçmiş kavgaları
Saat ondu
Yeni doğan güneşe

Yeni a'da başka ürünler de var : Ferit Öngören, Adnan Özyalçıner, Nusret Uğurlu, Metin Altıok, Kenan Ercan ve Tarık Öğünç'ün **düzyazıları;** Kemal Özer, Refik Durbaş, Engin Günçe, İsrail Uyaroğlu, Turgut Tan, Süeyya Berfe ve Rüştü Apaydın'ın **şiirleri;** Aysel Özakın'ın la bir öyküsü.

Yeni a'nın dikkat çekici bir özelliğine değineceğim : Dergi kadrosundaki sanatçıların (öykücü, ozan) yapıtlarını inceleyen ya da tanıtan yazılara boy boy sayfalar açılıyor. Bu, hoş olmayan bir tutum kanımca...

Edinme adresi : P.K. 1392, Sirkeci - İstanbul / yıllığı; 50 lira.

YENİ ADIMLAR : Yeni Adımlar'ın nisan sayısında, yerli ve yabancı ürünler var. Bilindiği gibi çeviriye ağırlık veren bir dergi Yeni Adımlar. Elimdeki bu sayısında, Christopher Caulwel'den Mustafa Ekmeksiz'in çevirdiği «Burjuva Sanatı» adlı kuramsal bir incelemeyle; Jean Bruller'den Şemsa İlkin'in çevirdiği «Denizin Susukunluğu» adlı öykü yer alıyor. Ayrıca, derginin ilk yazısı, Metin İlkin'in «Olaylar ve Yorumlar...» adlı araştırması. İlkin, bu araştırmasında, İngiltere, İran ve Nijerya'daki güncel olaylara devrimci bir tavırla yaklaşıyor. Dergide önemli bir inceleme var : **Osmanlı «Divan» Edebiyatı Tarihi** başlıklı bu inceleme, Abidin Nesimi imzasını taşıyor. Divan Edebiyatını, tarihsel süreç içinde sınıfsal açıdan değerlendiren, derginin gelecek sayılarında da sürecek olan bu inceleme dikkatle okunmalı. Yalnız, Abidin Nesimi'nin dili, oldukça eski...

Ahmet Say'ın «Kalkınma Yolları» başlıklı öyküsü de ilginç. Halkın, asgarî bir eğitimden geçirilmeden yurt kalkınmasının olanaksızlığını vurguluyor. Mehmet Arıcan'ın şiiri de, gürül gürül, tok sesle okunacak bir yaratı :

...
ve
tarlada ekin biçip
demir dökeriz fabrikalarda.
dünya sırtımızda yükselir.
biz ki ölmüşüz
türkülere konuyuz
çocukların dilinde
geleceği dokuruz.

Edinme adresi : P.K. 1, Sirkeci - stanbul / yıllığı; 75 lira.

DEVRİMİN MEÇHUL ASKERİNİN MEZARI

Öldü devrimin meçhul askeri.
Mezarını düşümde gördüm.

Mezarı bir bahçedeydi.
Yapılmıştı yazıtsız iki taştan.
Başladı konuşmaya taşın biri :

Gitmedi yabancı bir ülkeyi fethetmeye
burada yatan,
kendi yurdu için savaştı.
Kimse bilmez adını onun,
tarihlerde hep yenenlerin adı yazılı.

İstemişti insan gibi yaşamak,
vuruldu yabani bir hayvan gibi.

Bir hırıltı oldu son sözü.
Daralan boğazından çıktı sesi zorla.
Ama soğuk rüzgarlar aldı o sesi
gene de,
üşüyen insanların kulağına götürtü.

Bertolt BRECHT

hukuk köşesi

AF VE AP.'NİN ÇELİŞKİSİ

Avukat Halit ÇELENK

Politika hukuk için daima
kötü bir klavuz olmuştur.

Manzini

Genel af tasarısı Cumhuriyet Senatosunda görüşüldü. Millet Meclisinden çıkan bu tasarı, Senato komisyonunda, Sayın Ecevit'in deyimi ile, tanınmaz hale getirilmiş, Senatodan da pek az bir değişiklikle geçmiştir. Tasarıdan 141, 142 ve 146/3. maddelerle disiplin suçlarına ilişkin hükümler çıkarılmış ve başka değişiklikler de yapılmıştır. Temelde hukuksal bir konu olan af, Adalet Partisi tarafından siyasal bir mesele, bir propaganda konusu haline getirilmiştir.

Biz burada sadece A.P.'nin Genel Af konusunda hukuk yönünden düştüğü açık bir çelişkiye değinmek istiyoruz.

Bilindiği gibi bu parti Genel af tasarısından 141 ve 142 nci maddeleri çıkarmakta ve buna gerekçe olarak da anılan maddelerin düşünce suçunu cezalandırmadığını, maddelerde yazılı suçların komünizmi ve anarşizmi önlediğini ve yine kendi deyimleriyle maddelerde yazılı suçların «eylem suçu» olduğunu ileri sürmektedir.

Öte yandan Adalet Partisi Türk Ceza Yasasının 163 ncü maddesini af kapsamına almakta ve bu maddede yazılı suçun düşünce suçu olduğunu kabul etmektedir.

Suçların niteliği

Gerçekte «düşünce suçu» kavramı yanlış ve hukukta yeri olmayan bir kavramdır. Çünkü «düşünce», suç olamaz, suç sayılamaz. Ama son zamanlarda bu kavram sık sık kullanılmakta olduğundan konuya açıklık getirebilmek için biz de onu kullanmak zorunda kalıyoruz.

«Düşünce suçu» diye bir suç olamaz ama, düşünceyi cezalandıran bir yasa maddesi söz konusu olabilir. Nitekim 141, 142 ve 163 ncü maddeler, düşünceyi cezalandıran maddelerdir.

Açıklayalım

141 nci maddenin birinci fıkrası şöyle demektedir:

«Sosyal bir sınıfın diğer sosyal sınıflar üzerinde tehakkümünü tesis etmeye veya sosyal bir sınıfı ortadan kaldırmaya veya memleket içinde müesses iktisadî veya sosyal temel nizamlardan herhangi birini devirmeye matuf **cemiyetleri** her ne suret ve nam altında olursa olsun **kurmaya tevessül edenler veya kuranlar** veya bunların faaliyetlerini tanzim veya sevk ve idare edenler veya bu hususlarda **yol gösterenler** sekiz yıldan onbeş yıla kadar ağır hapis cezası ile cezalandırılır.»

Burada suçun maddî vakıası yani **cezalandırılan şey maddede yazılı amaçlarla cemiyet kurmak veya kurmaya tevessül etmek» dir.**

142 nci maddenin birinci fıkrası ise yukarıda açıklanan 141 nci maddenin birinci fıkrasındaki amaçlar için **propaganda yapmayı cezalandırmaktadır.**

163 ncü maddeye gelince; Bu madde şöyle demektedir:

«Layikliğe aykırı olarak, devletin içtimaî veya iktisadî veya siyasî veya hukukî temel nizamlarını, kısmen de olsa dinî esas ve inançlara uydurmak amacı ile **cemiyet tesis, teşkil, tanzim veya sevk ve idare eden kimse** iki yıldan yedi yıla kadar ağır hapis cezasiyle cezalandırılır.

«... Layikliğe aykırı olarak, devletin içtimaî veya iktisadi veya siyasî veya hukukî temel nizamlarını, kısmen de olsa dinî esas ve inançlara uydurmak amaciyle veya siyasî menfaat veya şahsî nüfuz temin ve tesis etmek maksadiyle dini veya dinî hissiyatı veya dince mukaddes tanılan şeyleri alet ederek her ne suretle olursa olsun **propaganda yapan veya telkinde bulunan kimse** bir yıldan beş yıla kadar ağır hapis cezasiyle cezalandırılır.»

Görülüyor ki 163 ncü maddenin birinci fıkrası maddede yazılı amaçlarla dernek kurmayı, üçüncü fıkrası da ayni amaçlarla propaganda yapmayı cezalandırmaktadır. Burada da suçun maddî vakıası yani cezalandırılan şey **cemiyet kurmak** ve **propaganda yapmaktır.** Bu maddenin birinci fıkrası, 141 nci maddenin birinci fıkrasında olduğu gibi, cemiyet kurmayı, üçüncü fıkrası da 142 nci maddede olduğu gibi propagandayı müeyyidelendirmiştir. Başka deyimle 141 nci maddenin birinci fıkrası ile 163 ncü maddenin birinci fıkrası, cemiyet kurmayı ve 142 nci madde ile 163 ncü maddenin üçüncü fıkrası da propagandayı cezalandırmıştır.

(Devamı Say. 23 de

TEFECİ SERMAYE

Hemen her gün gezetelerde, dergilerde, tefecilerin, ıracıların sözü edilir ve halkımızın bu kişi ve gruplarca ıasıl sömürüldüğü anlatılır.

Sürekli olarak varlığından yakındığımız, «Tefeci Sermaye» denilen bu ilkel sermaye biçiminin geçmişi nedir?

Bu sorunun cevabını bulabilmek için yine gerilere dönmek ve tarihe başvurmak gerekmektedir.

Kapitalizm öncesi toplumlarda, gelişen üretim güçleri, ihtiyaçtan fazla bir miktar ürünün yani bir «Artı - ürün» ün üretimini sağladı. Bilindiği gibi bu toplumlarda doğal ekonomi egemendi. Tarıma ve kullanım değerlerinin üretimine dayalı bu tip ekonomilerde daha önceleri de gördüğümüz gibi bazı kişiler ve gruplar bu «Artı - ürün»ü ele geçirdiler. Bu yeni gelişme aşamasının ilk zamanlarında, sözünü ettiğimiz ve belli ellerde toplanmışolan bu «Birikmiş» sermaye, toplumlardaki «Sosyal ihtiyat»ların yani olaganüstü zamanlarda gereksinme duyulan malların yokluğunun giderilmesine yarıyordu. Tabii bu ihtiyaç giderilmesini karşılıksız olmuyordu. Örneğin Eski Yunanistan da köylüler kendilerinden daha iyi durumda olan komşularından ödünç buğday alırlar ve ödeme zamanı geldiğinde aldıkları miktarı **fazlasıyla** geri verirlerdi.

Demek ki tefeci sermaye doğal ekonomilerden bu yana yüzyıllardanberi varola gelmiştir» Sümer dilinde mas (faiz terimi, yavru hayvan demekti ve aynî (Mal olarak) ödünç vermelerde tefeci sermayenin kökenini açıkça gösterilmektedir.» Tarıma dayalı ekonomilerin halen varolduğu ülkelerde, tefeci sermaye genellikle mal olarak ödünç verme ve fazlasıyla yani faiz'iyle geri alma şeklinde görülür. Bu sermaye biçiminin nakden (para olarak) ödünç verme biçimini ise en iyi feodal toplumlarda görürüz. Örneğin Fransa'da feodalizm son bulmadan önce, tefecilerin asıl görevi, feodal beylere ve krallara ödünç para vermekti: Yoksulluk halk için feci bir yıkım kaynağı halince gelen tefecilik, zenginleri bile avucuna almıştı. Sürekli olarak tefecilere borçlanan beyler ve krallar da durmadan şikayetçi idiler. Öte yandan borçlanan köylülerin toprakları ellerinden gidiyordu, açlıkla karşı karşıya kalıyorlardı. Tefeci sermayenin altın devri'ni yaşadığı bir çok toplumlarda isyanlar patlak verdi. «M. Ö. 4 - 5 yıllarda genel savaş şiarı toprakların yeniden dağıtılması ve borçların kaldırılmasıydı.» Dünyanın her yanında, dini kuruluşlar da dahil olmak üzere faizle borç verilmesine karşı çıkılmışdı. Sezar bile » borç yükünden kurtulmak için Galya'ya karşı bir yağma savaşına girişiyordu. İmparatorluğun ilk zamanlarında tefeci sermayenin baskısından kurtulabilmek için Romalı vatandaşların bütün Akdeniz ülkelerini talan etmeleri ve muazzam servetler biriktirmeleri gerekti.» Yakın tarihimizden Bizans'a bir göz atacak olursak, tefeciliğin önünün alınması için bir «Tarım Kanunu» çıkarıldığını görüyoruz. Fakat henüz bu sermaye türlü tarihsel görevini tamamladığı için, bu çabaların sağladığı tek sonuç, faizin vâdesinin biraz daha geçiktirilmesi olmuştur.

Bunun yanısıra tefeci sermayenin zaman zaman bu baskılar nedeniyle biçim değiştirdiğine de tanık olmaktayız. Örneğin Batı Avrupa'da katolik kilisesi faizle ödünç para vermeyi şiddetle yasaklamıştı. O zaman tefeci sermaye, faizle ödünç para vermek yerine «toprak rantının satın alınması» biçimine büründü. Mekanizma şöyle işliyordu: Paraya ihtiyacı olan toprak sahibi, tefecilerden toptan bir para alıyor ve topraklarından kendisine gelecek olan yıllık geliri, borcunu ödeyinceye kadar tefeciye bırakıyordu. Görünüşte faiz karşılığında bir para verilmiyordu ama gerçekten toprak artık ödünç veren tefecinin mülkiyetine girmiş oluyordu. «Toprak sahibi, bunu (toprağını) ancak borcunu ödemek şartıyla geri alabilirdi.» Buna benzer bir durumu Osmanlı İmparatorluğunda da gözlememiz mümkündür. Bilindiği gibi, köyler, devlete belli zamanlarda ve belli miktarlarda vergi öderlerdi. Öyle bir dönem geldi ki, mültezimler, belli köylerin vergilerini - henüz köylerden toplanmadan - devletten peşin olarak satın aldılar. Yani tefeci sermaye artı - ürününü devlet ile paylaşmaya başladı. Osmanlı İmparatorluğunda tefeciliğin tarihinin çok eski zamanlara dayandığı anlaşılmıştır. Özellikle 16. yüzyıl ortalarında imparatorlukta tefecilik önemli gelişmeler kaydetmiştir. Vergilerin arttırılması ve bunların bir kısmının nakit olarak tahsili, reayayı, faizle borç almak zorunda bırakmış ve artı - ürün daha bu yıllarda, tefeci tarafından sadece paylaşılmakla kalmamış..... köylüler kendi başlarına ziraat etme imkânlarını kaybederek, topraklarını elden çıkarmak zorunda kalmış» lardır. Tefecilikle ne büyük kârlar elde edildiğini şu örnek açıkça göstermektedir: «1571'de (978)'de İçel'de eskiden kasap olan Maytap oğlu Mehmet adında biri, kasap iken, faizciliğe başlamış ve 50 bin koyunu satın alacak kadar tefeci sermayesi (50 bin altın) edinmişti.»

Feodalizmin sona erdiği tomlumlarda tefeci sermayenin egemenliği, **sadece** zenginler üzerinde sona erdi ama yoksul tabakaların zararına yıllardan beri süregeldi.

Yurdumuzda ise bu sermaye türü halen etkin bir biçimde varlığını sürdürmektedir. Gerek tefeciliğin ve gerekse diğer sömürü biçimlerinin ortadan kaldırılması, ancak ve çıkarları bu bozuk düzenin devamına bağlı olan sömürücü sınıfların egemenliklerinin son bulmasıyla gerçekleşebilir.

ÖĞRETMENLERE SALDIRILARI SÜRÜYOR

(Baştarafı say. 1. de)

olmakla övünmekte olup öğrencilere «faşist» kitapları salık vermektedirler. Bu kişiler kasabanın belediye başkanı ile sıkı ilişkiler içindedirler. Ve öğretmenlere karşı yapılan saldırılardan haberdardırlar.

GEMLİK'TE

Gemlik Lisesi'nin 23.3.1974 günü düzenlediği «eğlence gecesi» bazı komandocu okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin tutumları yüzünden amacından saptırılmış ve gecede «turancılık» propagandası yapılmıştır. Bursa'dan gelen Bursa Eğitim Enstitüsü, Bursa İktisadî İlimler Akademisi ve Bursa Erkek Lisesi ekiplerinin de katıldığı gece bir «bozkurtlar gecesi» haline dönüştürülmüştür. Geceye katılanlar yapılan tahriklere kapılmadıkları için muhtemel bazı olayların çıkması önlenmiştir.

ARDAHAN'DA

Ardahan Lisesi okul müdürünün tutum ve davranışlarından da cesaret alan bir grup tarafından 20.3.1974 günü basılmıştır. Saldırganlar, lise öğrencilerinden Özcan Tokdemir'i bıçakla ağır şekilde yaralamışlardır.

KARS'TA

Kars Alparslan Lisesi yöneticilerinden bazıları ilerici öğretmenlere karşı «komandocu» öğrencileri kışkırtıp saldırmaktadırlar. Lise öğretmenleri ortaklaşa yazıp imzaladıkları bir yazıda okuldaki durumu özetle şöyle dile getirmektedirler :

Lise yöneticileri, bir yandan okuldaki ilerici, Atatürkçü öğretmenlere çeşitli baskılar yapmakta, öte yandan da bazı öğrencileri bu öğretmenler aleyhine kışkırtmaktadırlar. Ayrıca okul yönticileri Ülkübir üyelerine ve yüksek okul mezunu olmayan kişilere okulda ücretli ders vermektedirler. Bu kişiler bazı öğrencilere «komandoculuk» aşılamakta, bazılarına baskı yapmaktadırlar.

AMASYA'DA

Amasya'nın orta dereceli okullarında ve özellikle lise ve öğretmen okulunda, bir siyasî partinin taraftarı olduklarını söyleyen bazı öğretmen ve öğrenciler, «komandoculuk» eğitimi yapmakta, kendileri gibi düşünmeyen öğretmen ve öğrencilere karşı saldırmaktadırlar. Okul yöneticilerinin tutumundan da yüzbulan bu kişiler, «faşist» yayınları okullarda açıktan okumakta ve zorla okutmaktadırlar. Yakalarına «bozkurt» rozeti takan bu öğrenciler özellikle «Devlet», «Büyük Ülkü», «Dokuz Işık» gibi yayınları ve bir siyasî partinin rozetlerini zorla öğrencilere satmaktadırlar.

ERGANİ'DE

Dicle İlköğretmen Okulu öğrencilerinden Hasan Gül, 12.4.1974 günü gece saat üç sıralarında yatağında uyurken «komandocu» lar tarafından bıçaklanarak ağır şekilde yaralanmıştır. Olay günü akşamı Gül'e bir grup «komandocu» satışmıştır. Okul müdürü Mehmet Duman, yardımcısı Oktay Özkan, öğretmenlerden Lâmi Oruç, Abdullah Dikici, Sabahattin Topsakal, Nevin Oral, İlhan Sezer, Numan Dombaya, Celâl Çakır ve Kadriye Atabay «komandocu» öğrencileri desteklemektedirler. Bundan bir süre önce Dicle İlköğretmen Okulu Öğretmenler Kurulu, okul öğrencilerinin yakalarına «bozkurt» rozeti takmalarına karar vermiştir. Bu kararı imzalamak istemiyen öğretmenlere okul müdürü : **«Burada barınamazsınız, sizi harcarım»** demiştir. Dicle Öğretmen Okulu'ndan, bundan bir süre önce, on öğrenci de ilerici oldukları için kovulmuştur.

ALACA'DA

Açıkça «türkeşçi» olduğunu söyleyen Alaca Lisesi Müdürü ve yardımcılarının tutumlarından da cesaret alan bazı öğrenciler yakalarına «bozkurt» rozeti takıp öğretmenlere karşı gelmekte ve saldırmak istemektedirler. Lise öğretmenlerinden Turan Oltu, Hüseyin Satık ve Haydar Ünver sürekli olarak «komandocu» lar tarafından tedirgin edilmektedirler.

PASİNLER'DE

TÖB — DER Pasinler Şubemiz üyelerinden üç öğretmen, 14.4.1974 günü akşamı kendilerine «komando» adını veren bir grup saldırgan tarafından yolları kesilerek kıyasıya dövülmüşlerdir. İlçede sürekli baskı ve tehdit altında olan öğretmenlerin can güvenlikleri kalmamıştır.

ANTAKYA'DA

TÖB — DER Antakya Şubemizin 6.4.1974 günü Erkek Sanat Enstitüsü Salonu'nda sahneye koyduğu «Nalınlar» oyununun temsili sırasında başlarında resmî bir görevlinin de bulunduğu bir grup komado, olaylar çıkartmak istemişlerdir. Salonda bulunan seyircilerin soğukkanlı ve kararlı tutumu yüzünden salonu terketmek zorunda olan komandolar, askerî yürüyüş kolu biçiminde TÖB — DER Şube Başkanımız Yusuf Uludağ'ın evine gitmişler ve sardıkları evin etrafında gece saat birbuçuğa kadar kalmışlardır. Burada başlarında «komutan» adını verdikleri kişinin «komando» komutu ile çeşitli talim ve gösteriler yapan zorbalar, çeşitli marşlar söylemişler, «komünistleri» öldüreceklerine ant içmişler ve etrafta bulunan evleri de rahatsız etmişlerdir. Bu kişilerin içlerinde bir de resmî görevli bulunduğu dikkat çekmiştir. Polis, olaylardan haberdar olduğu halde herhangi bir önlem almamıştır.

KAHTA'DA

Kimliği bilinmiyen kişilerce, TÖB — DER Kahta Şubemiz üyelerinden ve Kahta Lisesi Öğretmeni Kemal Yenilmez ile Kemal Abacı'ya silahla ateş edilmiştir. Kahta'da can güvenlikleri kalmayan öğretmenler, görev yapamıyacak derecede tedirgindirler. Kahta Lisesinde kendilerine «komando» denilen bazı öğretmen ve öğrenciler okulda sürekli olarak kışkırtıcılık yapmakta, olay çıkartmak istemektedirler.

KANGAL'DA

Kangal Çetinkaya Bucağı Ortaokul müdür ve yar-

lımcıları öğrencilere zorla «bozkurt» rozeti taktırmak stemekte, rozet alıp takmak istemiyen öğrencilere ise baskı yapmakta, dövmekte ve bunları okuldan atmaya çalışmaktadırlar.

Bundan bir süre önce öğrencilerden biri okul müdürü tarafından dövülmüş ve daha sonra da okuldan atılmıştır. Okuldan atılan öğrenci velisi okula gelerek öğrencinin durumunu öğrenmek istemiştir. Okul yöneticileri veliye hakarette bulunmuşlar, daha sonra da veliyi jandarmaya ihbar ve şikayet etmişlerdir. Çetinkaya Bucak Jandarma Komutanı telefonla Kangal'ı aramış ve Çetinkaya'da isyan çıktığını, olayları bastıramadığını, acele kuvvet gönderilmesini istemiştir. Okul yöneticileri kendi durumlarını kurtarmak için bucakta alevî - sunî çatışması ve isyan çıktığı şeklinde jandarmaya bilgi vermişlerdir. Kangal'dan gelen polis ve jandarma, beş öğrenci velisini tutuklayarak czaevine kapatmıştır.

Olayı idarî yönden soruşturan Sivas Millî Eğitim Müdürlüğü ilgilileri ise tek yönlü soruşturma yapmışlar ve sadece «bozkurtçular»ın ifadelerine başvurmuşlardır.

MANAVGAT'TA

TÖB — DER Serik Şubemiz üyeleriyle birlikte bir lokantada yemek yiyen Manavgat Şubemiz yöneticileri, Manavgat Lisesi Müdürü Ahmet Oğuz Bahadır tarafından «bastır komünistlere» denilerek tahrik edilmek istenmişlerdir. Şubemiz yöneticileri bu tahriklere aldırış etmeyince bu kere okul müdürünün grubundan bir kişi üyelerimize silâh çekmiştir. Arkadaşlarımızın soğukkanlı davranmaları yüzünden çıkacak olaylar önlenmiştir.

Manavgat Lisesi Müdürü A. Oğuz Bahadır, lisede çalışan öğretmenleri de sürekli olarak tedirgin etmekte ve kışkırtmak istemektedir. Müdür son olarak Fransızca öğretmeni Nizamettin Kaya'yı «S..... ol» diyerek müdür odasından kovmuş, üzerine yürümüş ve düelloya çağırmıştır.

HEKİMHAN'DA

TÖB — DER Hekimhan Şubemiz, 22.4.1974 günü gecesi kimliği bilinmiyen kişiler tarafından saldırıya uğramış ve şubenin bulunduğu binanın camları kırılmıştır.

HACIBEKTAŞ'TA

Hacıbektaş Lisesi öğrencileri arasında meydana gelen olaylar üzerine bazı öğrenciler karakola götürülmüşler ve burada sorguları yapılmıştır. Lise öğrencilerinden 4/A sınıfı öğrencisi Oktay Çevik ile 4/B sınıfı öğrencisi Seyfullah Yılmaz'a polis baskı yaparak, TÖB — DER Şubemiz Başkanı Fevzi Çimen aleyhinde ifade vermelerini istemiştir. Polis, ayrıca bu öğrencileri dayakla tehdit etmiş ve kendilerine şu şekilde sorular yöneltmiştir:

«Sen Allah'ı tanıyor musun, Amerika'yı, Rusya'yı, Arapları sever misin, Müslüman mısın, Edebiyat öğretmeni Fevzi Çimen size solcu yazarları okutuyor mu?»

Öğrencilerin poliste dayak tehdidi altında alınan ifadelerine dayanılarak, Fevzi Çimen aleyhinde Kaymakamlıkça soruşturma açılmış ve **«Fakir Baykurt, Yaşar Kemal gibi yazarların kitaplarını okutup okutmadığı»** sorulmuştur.

ULUS'TA

Zonguldak Ulus İlçesi Düzköyü Öğretmenlerinden Habip Kaya ile K. Ceylani Erdoğan, köy muhtarı ve adamları tarafından pusu kurularak yolları kesilmiş ve kıyasıya dövülmüşlerdir.

KONYA'DA

Konya İmam - Hatip Okulu öğretmenlerinden Ahmet Tufan, 19.4.1974 günü okul içinde takke giyen öğrencilere mani olmak istediği için bir grup öğrenci tarafından saldırıya uğramıştır. Öğretmen öğrencilerin elinden zor kurtarılmış ve okuldan bir araba ile gizlice kaçırılmıştır. Okul yöneticilerinin olaya ilgisiz kalmaları dikkati çekmiştir.

MAZGİRT'TE

TÖB — DER Tunceli Şubemiz üyelerinden ve Mazgirt Atpazarı Ortaokulu öğretmeni Cihat Özdemir, 13.4.1974 günü saat 13.00 sıralarında, kendisi ile hiçbir tanışıklığı ve ilişkisi olmayan bir sabıkalı tarafından sokak ortasında kurşun yağmuruna tutulmuştur. Kurşunlardan biri Özdemir'in sırtından girip göğsünden çıkmıştır. Durumu ağır olan Özdemir Diyarbakır Tıp Fakültesi Hastahanesi'ne götürülmüştür.

Olayla ilgili oldukları sanılan bazı kişi ve çevreler, olayı örtbas etmek için büyük çaba harcamaktadırlar. Bunlar bir yandan para toplarken, bir yandan da sanığın akli dengesinin olmadığını ileri sürmektedirler.

Öte yandan Mazgirt İlçesi Darıkent Bucağı İlkokulu öğretmenlerinden Düzgün Aşkın, görevi başındayken saldırıya uğramıştır. Aşkın'ın kaşı patlatılmıştır.

ALAŞEHİR'DE

TÖB — DER Alaşehir Şubemiz üyelerinden ve Alaşehir Lisesi İngilizce öğretmeni Derya Gölgelioğlu, 9.4.1974 günü, pazar yerinde resim çektiği için karakola çağırılmıştır. Emniyet amiri tarafından bir odaya kapatılan Gölgelioğlu'nun anasına, bacısına, kutsal bildiği şeylere küfredilmiştir.

BARTIN'DA

TÖB — DER Bartın Şubemiz üyelerinden Ulugeçit Kadı Köyü İlkokulu Müdürü Abdullah Zengin'in 12.4.1974 günü evine gelirken yolu kesilmiş ve dövülmüştür.

PATNOS'TA

TÖB — DER Patnos Şubemiz kurucularından ve Patnos Dedeli Bucağı İlkokulu Öğretmeni Abdullah Akdemir, bir aşiret mensubu olan ilköğretim müdürünün ve gerici çevrelerin baskı ve tehditleri sonunda, 9.4.1974 günü gece gizlice köyden kaçmıştır. TÖB — DER'den ayrılması için baskı yapılmış, uzun süre kendisine görev de verilmemiştir.

TÜRKELİ'NDE

Türkeli Akçabük Köyü İlkokulu basılarak öğretmen ve öğrenciler saldırganlar tarafından dövülmüştür.

ISPARTA'DA

TÖB — DER Isparta Şubemiz mensuplarına karşı, son günlerde gerici güçlerin kışkırttığı kişiler tarafından, sürekli olarak sataşılmaktadır. Her an olay çıkartmak istiyen maksatlı kişiler, okul yöneticilerinden de yüz görmektedirler. Isparta'da öğretmenler baskılar yüzünden huzur içinde görev yapamadıklarını Ankara'daki ilgililere çektikleri tellerle bildirmişlerdir.

PERŞEMBE'DE

TÖB — DER Ordu Şubemiz üyelerinden Perşembe İlköğretmen Okulu Meslek Dersleri Öğretmeni Rafet Özçimen, savcı İsmail Erbey tarafından sokak ortasında halkın gözüönünde komaya sokuluncaya kadar dövülmüştür.

Bir tertip sonucu tutuklanan bir öğrncinin velisini cezaevine götüren Özçimen'e savcı önce evinin balkonundan «**Hayvanoğlu hayvan, senin burada ne işin var, lan sen gerilla şefi misin, memleketin baş belası, ulan sen külhanbeyi misin, erkeksen orada bekle, ben sana gösteririm, demek kendi ayağınla geldin**» diye hakaret etmiş ve daha sonra da öğretmenin arkasından koşarak yakalamış ve «**Pezevengin oğlu seni geberteceğim. Bu memleketten sağ göndermiyeceğim**» diyerek kıyasıya dövmüş, üstünü başını yırtarak yerlerde sürüklemiştir.

BİSMİL'DE

TÖB — DER Bismil Şubemizin kongresinin yaptığı 6.4.1974 günü şube bitişiğinde bulunan bir kulübenin duvarına orak - çekiç işareti çizilmiştir. Şubemiz yöneticilerinin ve bölge temsilcilerimizin yaptığı araştırmalar sonunda orak - çekiç işaretini Bismil Lisesi öğretmenlerinden «komandocu» Nurullah Uruşan ve arkadaşlarının yaptığı saptanmıştır. Uruşan ve arkadaşları, halkı TÖB — DER şubemize karşı tahrik için orak - çekiç işareti çizmişlerdir.

BANDIRMA'DA

Bandırma Şehit Mehmet Güvenç Lisesi öğrencilerinin sahneye koydukları Güngör Dilmen Kalyoncu'nun Kurban adlı oyunun temsiline komandocu'ların tahrikleri sonunda kaymakamlıkça izin verilmemiştir. Bandırma'da yayınlanan bir gazetede, Bandırma'daki komandoları örgütleyen bir kişi, oyunun Nazım Hikmet'e ait olduğunu ileri sürerek, oyunun oynanması halinde halkın oyunu basacağını ileri sürüp ilgililerin izin vermemesini istemiştir. Ayrıca belli çevrelerce oyunu basmak için Balıkesir ve Bursa'dan yüz komandonun geleceği söylentileri de yayılmıştır. Komandocu ve gerici çevrelerin tahriklerinden çekinen kaymakam olaylar çıkar gerekçesiyle lisenin dört aydan beri hazırladığı oyunu son dakikada yasaklamıştır.

GAZİANTEP'TE

TÖB — DER Gaziantep Şubemiz üyelerinden ve Gaziantep Kız Lisesi Öğretmenlerinden Süleyman Gökmen, MHP rozeti ile sınıfa gelen bir öğrenciyi uyardığı için yolu kesilerek tehdit edilmiş ve tartaklanmıştır. Bir süre önce de TÖB — DER Gaziantep Şubemizin camları kimliği bilinmiyen kişiler tarafından kırılmıştır.

ULUBEYLİ'DE

TÖB — DER Ulubeyli Şubemiz üyelerinden Ulubey Ortaokulu Öğretmeni Ümit Kaynar'ın evi şimdiye kadar bir çok kere saldırıya uğramıştır. Son olarak Kaynar'ın evine saldıranlar evin camlarını kırmışlar ve olaydan sonra yakalanmışlardır. Kaynar'ın evini taşlayan Emin Bozkurt, Mustafa Ada, Ekmel Rıza Kutlar ve O. Doğan Arıkan adındaki kişiler verdikleri ifadelerinde Kaynar'ın evini komünist olduğuna inandıkları için taşladıklarını itiraf etmişlerdir. Kaynar daha önce Ulubeyli'de tüccarlık yapan AP'li Emin Bozkurt tarafından tehdit edilmiştir. Bozkurt bir öğrenci vasıtası ile Kaynar'a gönderdiği haberde aynen şöyle demiştir : «Bundan sonra seni dövdürmek için Ülkücüler Derneği Adam Dövme Kolu Başkanını göndereceğim, ayağını denk al». Kaynar'ın evinin saldırıya uğraması konusunda daha önce yaptığı başvurmalar üzerine herhangi bir önlem alınmamıştır.

FAŞİZMİN MASKESİNİ DÜŞÜREBİLİRİZ

(Baştarafı say. 1. de)

Herkesin bildiği bu saldırılar tek taraflıdır. İki taraflı birbirine saldıran gruplar söz konusu değildir. Sadece bir saldıran ve bir de kendilerini koruyabilme gücüne sahip olmalarına rağmen, bu haklarını kullanmaktan bile çekinen, saldırıya uğramış insanlar vardır. Bundan dolayıdır ki, saldıranları da saldırıya uğrayanları da, aynı çizgide görmek ve aynı çizgide göstermek saldıranın yanında yer almak manasına gelir. İçişleri Bakanı'nın ikide - bir «yetkililerin, suçlular karşısında yetkilerini kullanmamaları suçtur» demesi, sanırız buradan geliyor.

O halde, suça seyirci kalan sorumluların ifadelerine dayanarak, saldıranı da saldırıya uğrayanı da aynı yere oturtmak anlamına gelen «iki taraflı, yani olayları karşılıklı saldırı» biçiminde kamu oyuna duyurmak, devlete olan güveni sarsar. Ve siyasal iktidarı icra görevinde yanıltır.

Bizim, sadece bu tutumdan çıkarabileceğimiz sonuç şudur: Saldırı olaylarının kamu oyuna duyurulması biçimi, garip şekilde eski suçlu iktidarı hatırlatmaktadır. Eğer yasal uygulamalarda da benzer durumlarla karşılaşırsak, değişmesi gereken bozuk düzenin sürdürüleceğine inanmamak için pek az sebep bulunabilecektir.

Bir konu daha var. Sayın İçişleri Bakanı, kendilerinden önceki siyasal iktidarı şöyle eleştirmektedir: «Önceki devirlerde fikir grupları birbirine karşı çıkartılarak denge sağlanmak istenmişti. Bunun geçerli olmadığı sonuçta kesinlikle belli olmuştur.» (Cumhuriyet Gazetesi, 26 Nisan 1974)

Valilere hitaben yapılan bu ilginç konuşma, kendi iktidarlariyle geçmiş iktidarlar arasındaki devlet yönetiminde anlayış farkını göstermek için yeterlidir. Ve çok kibar bir eleştiridir. Fakat burada daha da ilginç olan, saldırı hareketlerinin planlı bir tertip içerisinde seyrettiğinin bilinmesine rağmen «karşılıklı saldırılar» biçiminde konması ve kökenine eğilmekte müteredditt kalınmasıdır.

Ama biz, yine de bugünkü siyasal iktidarla, o dönemin iktidarını bir tutamayız. Her ikisini de aynı açıdan değerlendiremeyiz. Bizim bu konu münasebetiyle hatırlatmak istediğimiz sorun, eski yöneticilerin bulundukları makamlarda kaldıkları sürece, benzer hataların benzer sonuçlara varabileceğidir.

Söz buraya kadar gelince, kısa da olsa saldırı niteliklerine değinmeden geçemeyiz. Bunların faşizan lumpenler olduğunda kimsenin kuşkusu yok. İlerici kuvvetlere karşı özel kamplarda, özellikle eğitilip yetiştirildikleri bilinmekte ve faşizan komandoların saldırıları da herkesin gözü önünde ceryan etmektedir.

Bazen suçluların basiretleri bağlanırmış. İnsanın bu yargıya inanası geliyor. Lumpen örgütçüleri bu kışkırtmaları yaparken, haksız, yersiz saldırıları değerlendirip belli bir yargıya varan bir kamu oyunun varlığını görmüyorlar, belki de görmezlikten geliyorlar. Oysa, gerek «12 Mart» döneminde, gerekse 14 Ekim seçimlerinin sonuçları, bizim ülkemizde sağduyuya sahip bir kamu oyunun mevcudiyetini ispatlamıştır. Bugünkü siyasal iktidarın, «siyasal iktidar» olabilmesinde bu sağduyunun ve bu sağduyuyu oluşturan geçmiş iktidarlarca tertiplenen olayların rolü görmezlikten gelinemez. Görmezlikten gelinmesi yanlış olur. Bunu görmezlikten gelmek, ilerici güçler için de, faşistler için de yanlıştır. Çünkü sonucu belirleyecek olan, sağduyunun sosyal gücü olacaktır.

Biz, önce saldırıların gerçek nedenlerini sergilemeliyiz. Bu nedenlerin temelinde yağmacı, soygun düzeninin tahkimi ve sürdürülmesi için ülkenin ilerici aydınlarının sürekli olarak baskı altında tutulması gereği yatmakta-

HUKUK KÖŞESİ

(Baştarafı Say. 17. de)

Özetlemek gerekirse, hem 141 nci maddede ve hem de 163 ncü maddede cezalandırılan şey ve hareket (hukuksal deyimi ile maddî vakıa) belli amaçlarla **cemiyet kurmaktır.** İki madde arasındaki fark sadece amaçtadır. Birisi sınıf egemenliğini öteki «devletin içtimaî veya iktisadî veya siyasî veya hukukî nizamını din esaslarına uydurma» yı cezalandırmıştır.

Acaba 141 nci maddedeki «cemiyet kurmak» ne demektir? neyi anlatmaktadır? Askerî Yargıtay Daireler Kurulu bu soruya şöyle cevap vermektedir :

«...Buradaki cemiyet, suçun konusu olan amaç etrafında iki veya daha ziyade kimsenin birleşmesiyle vücut bulur.» (As. Yar. D.K. 15/9/972 T. ve 972/53 - 51 S.K.)

Demek ki iki veya daha ziyade kişi belli bir düşünce veya amaç etrafında birleşince dernek (cemiyet) kurulmuş olmakta ve suç tamam olmaktadır.

Gölülüyor ki maddelerde yazılı amaçlarla **iki veya daha ziyade kişinin düşünce birliğine varması ile, hiç bir eyleme geçmeye gerek kalmaksızın suç işlenmiş ve tamamlanmış olmaktadır.** Yani suçun işlenmiş sayılabilmesi için harekete geçmeye, eyleme geçmeye, hukuk deyimi ile icra hareketlerine başlamaya gerek yoktur.

O halde cezalandırılan nedir? eylem mi? icra mı? yoksa düşünce mi?

Kuşkusuz düşüncedir.

Bu açıklama hem 141 nci madde ve hem de 163 ncü madde için söz konusudur ve geçerlidir. Çünki her iki maddede de belli düşünceler etrafında «**fikrî birleşmeler**» cezalandırılmıştır.

Nitekim Şafak davası adı ile anılan «Türkiye ihtilalci işçi köylü partisi» davasının üç Sıkıyönetim askerî savcısı tarafından hazırlanan iddianamesinde, 564 ncü sayfada, partinin kurulmuş olduğu, ancak eyleme geçilmediğinden, hukuk deyimi ile icra hareketlerine girişilmediğinden suçun 141 nci maddenin sınırları içinde kaldığı açıklanmıştır. Yani böylece 141 nci maddenin düşünceyi cezalandıran bir suç olduğu kabul edilmiştir.

Çelişki nerede?

Gerek 141 nci madde ve gerekse 163 ncü madde düşünceyi cezalandırdığına göre, 141 nci maddeyi af tasarısından çıkarmak, buna karşın 163 ncü maddeyi af kapsamına almak hukuk yönünden açık bir çelişki değil midir? İki madde arasında «hukuksal nitelik» yönünden bir fark bulunmadığı halde bunlardan birisini affa lâyık görmek, ötekini görmemek bir çelişki olmaz mı?

Çelişki gün gibi açıktır. Ama bir parti kendi iktidarı döneminde Anayasa'yı rafa kaldırır, reformların karşısına çıkar, türlü yasa dışı uygulamalarla bir sosyal ve siyasal bunalım yaratır ve **resmî belge metinleriyle** suçlu ilân edilirse, kendisine karşı Anayasayı, hukuk devletini ve bağımsızlığı savunanların affına karşı çıkması ve çelişkiye düşmesi kaçınılmazdır.

---

dır. Ardı arkası kesilmeyen faşist saldırıların devamının temelinde bu gerekçe vardır.

Bu durumda, ilerici aydınların sonunun, halktan yana bir iktidarın sonundan daha farklı olamıyacağına inanıldığı kadar, halkçı iktidarların da, en azından kendi sonlarının Türkiye aydınlarının sonundan farklı olamayacağına inanmaları gerekmektedir.

Faşizm milliyetçilik örtüsüne bürünmüştür. Oysa bu bir aldatmacadır. Faşizm uluslararası tekelci kuruluşların, uluslararası malî sermaye egemenliğinin ideolojisidir. Uluslararası yağma ortaklığına dayanır. Kültürel yönü ile ırkçı bir anlayış içerir. Özünde, tekelci kurumların ve malî sermayenin dayandığı toplumsal sınıfın saldırganlığını tahrik eden ırkçı şövenizm vardır. Saldırganlığa ışık tutan ve kışkırtan bir milliyetçilik... Fakat sonu hüsranla biter. Faşist devletlerin parçalanıp tükenmesi, hayal ettikleri mutlu(!) sonu apaçık sermiştir insanlığın gözleri önüne.

Bizde de faşizmi milliyetçilik sanan safdillerin uyanması zamanı gelmiştir artık. Faşizm milliyetçilik demek değildir. Faşizm, tekelci kurumların, uluslararası malî sermayenin saldırganlık politikasıdır. Etnik grupları hedef alan bir anlayışın, bizim ülkemizde nasıl bir sonuca varacağını görebilmek için fazla akıllı olmak gerekmez.

Bağımsızlığımızı şartlandıran tekelci kurumlara ve uluslararası malî oligarşiye karşı çıkan, ya da çıkacak olan halktan yana bir iktidar yönetiminde biz, milliyetçilik gösterileriyle Anadolumuzun masum çocuklarını kışkırtan «gaflet ve delâlet» bezirganları faşist taslaklarının maskelerini düşürüp gerçek çehrelerini çıkarabiliriz gün ışığına!..

DİSİPLİN VE "DÜŞÜNCE SUÇLARI" AF KAPSAMINDAN ÇIKARTILMAMALIDIR(*)

Genel af tasarısı Senato Komisyonundan çıkarak Cumhuriyet Senatosu Genel Kurulu'na gelmiş ve görüşülmeğe başlanmıştır. Senato Komisyonunda önemli değişikliklere konu olan tasarıdan disiplin cezalarına ilişkin hükümlerle düşünce suçlarını içeren Türk Ceza Yasası'nın 141 ve 142. maddelerinin çıkarıldığını basına yansıyan haberlerden öğrenmiş bulunuyoruz.

12 Mart öncesi dönemde Derneğimizin üyesi olan yurtsever, halktan ve Anayasa'dan yana devrimci öğretmenlerin çoğu üzerinde çeşitli tertip ve iftiralarla ağır bir baskı yönetimi uygulanmış, bir «öğretmen kıyımı» yıllarca sürdürülmüştür. Bu öğretmenlere yasal dayanaktan yoksun çeşitli disiplin cezaları verilmiş ve bu cezalara dayanılarak idarî işlemler uygulanmıştır.

Binlerce öğretmen bu yasa dışı disiplin işlemlerini ve bunlara dayanılarak yapılan idarî işlemlerin ortadan kaldırılmasını, böylece yapılan haksızlıkların giderilmesini beklerken, Cumhuriyet Senatosu Komisyonunda disiplin cezalarının tasarıdan çıkarılması öğretmen kesiminde haklı tepkiler doğurmuştur. Kaçakçılar, hazineye ağır zararlar veren vergi cezaları ve tüm adî suçlar affın kapsamına alınırken, türlü tertiplerle ve usulsüz soruşturmalarla tesis edilen disiplin cezalarının tasarıdan çıkarılması Anayasamızın eşitlik ilkesine ters düşmekte ve öğretmene büyük haksızlık yapıldığı inancı kamu oyunda yerleşmektedir.

Öte yandan Türkiye Barolar Birliği, Ankara Kriminoloji Enstitüsü, İstanbul Hukuk Fakültesi raporlarında ve hukuk uzmanlarının açıklamalarında, suçlar arasında ayırım yapılmaması gerektiği, böyle bir ayırımın hukuk kuralarına ve eşitlik ilkesine aykırı düşeceği, gerekçeleriyle ortaya konmuş iken düşünce suçlarını cezalandıran Türk Ceza Yasası'nın 141 ve 142. maddelerinin de tasarıdan çıkarılması, çağdaş, hukuk ve adalet anlayışına aykırı düşmektedir. Bu maddelerden hüküm alan ya da yargılanmakta olan üyelerimiz öğretmenler ve diğer vatandaşlar hakkında af açısından bir ayrıcalık yaratılmasını hak ve adalet ilkeleriyle bağdaştırmak olanaksızdır.

Bu yönden disiplin cezaları ile 141 ve 142. maddelerin af kapsamına alınmasını, Anayasamızın eşitlik ilkesine aykırı bir durumun doğmasına imkân verilmemesine, yurdumuzun her zamandan çok ihtiyacı olan sosyal barış ve huzura kavuşması açısından sayın parlamenterlerimizin önemle dikkatlerine sunuyoruz.

(*) Genel Başkanımızın Af konusunda Yeni Halkçı Gazetesi adına Sezi Çolakoğlu'nun yönelttiği sorulara cevabıdır.

TÖB — DER

Sahibi : Ali Bozkurt
Yazı İşleri Md. : Musa Uysal
Adres : G. Mustafa Kemal Bulvarı 14/1 - 12 ANKARA
Tel : 25 14 52 - 17 49 27
Abone : Yıllık 20 TL. 6 Aylık 10 TL.
Dış Ülkeler : Yıllık 50 TL.
Fiyatı : 1 TL.

ŞARK MATBAASI ANKARA — 1974

Sayın : .....

.....

.....